

**ОПЕРАТИВЕН ПЛАН
ЗА АКТИВНИ ПРОГРАМИ И МЕРКИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ
И УСЛУГИ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ ЗА 2026 ГОДИНА**

Скопје, 2026 година

СОДРЖИНА

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ.....	2
ВОВЕД	4
1. ПОДДРШКА ЗА САМОВРАБОТУВАЊЕ (ПРЕТПРИЕМНИШТВО).....	7
1.1. Поддршка за самовработување (претприемништво) - невработени лица над 29 години.....	7
1.2. Поддршка за самовработување (претприемништво) - невработени млади лица до 29 години.....	13
1(A) Поддршка за самовработување (претприемништво)- здружување на корисници во ДОО17	
2. ПОДДРШКА ЗА КРЕИРАЊЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА.....	23
2.1. Вработување и раст на правни субјекти.....	22
2.2 Поддршка за вработување на лица со попреченост.....	25
3. ОБУКИ.....	27
3.1. Обука на работно место кај конкретен работодавач.....	27
3.2. Обуки за побарувани занимања и занаети на пазарот на трудот.....	29
3.3. Обуки за возачи за Ц, ЦЕ и Д – категорија.....	32
3.4. Обука за специјалист за мехатроника на камиони и тешки товарни возила (пилот-мерка).....	36
3.5. Валидација на стручни квалификации на невработени лица за полесно интегрирање на пазарот на труд (пилот мерка).....	39
4. ПРАКТИКАНТСТВО	42
4. Практикантство.....	42
5. ПРОГРАМА ЗА РАБОТНО АНГАЖИРАЊЕ	44
5.1. Јавни работи.....	44
5.2. Работно ангажирање за пожарникари.....	46
6. ЕКОНОМИЈА НА ГРИЖА	49
6. Општинско-корисна работа.....	49
7. ИСПЛАТА НА МЛАДИНСКИ ДОДАТОК	52
7. Исплата на младински додаток.....	52
II УСЛУГИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ.....	53
АКТИВАЦИЈА НА КОРИСНИЦИ НА ГМП	57
ПРОФЕСИОНАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЈА И ВКЛУЧУВАЊЕ НА ПАЗАР НА ТРУД НА ЛИЦА СО ПОПРЕЧЕНОСТ.....	58
III ПРОМОЦИЈА.....	59
IV КОНТРОЛА.....	62
V ФИНАНСИСКА РАМКА.....	63

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

АВРСМ	Агенција за вработување на Република Северна Македонија
АМПТ	Активни мерки на пазарот на трудот
ЕЛС	Единица на локална самоуправа
ЗЕЛС	Заедница на единиците на локална самоуправа
ИНОВА	Агенција за иновации, научно технолошки развој и претприемништво
ИПВ	Индивидуален план за вработување
МДТ	Министерство за дигитална трансформација
МЕТ	Министерство за економија и труд
МЖСПП	Министерство за животна средина и просторно планирање
МЛС	Министерство за локална самоуправа
МОН	Министерство за образование и наука
МСПДМ	Министерство за социјална политика, демографија и млади
ОП	Оперативен план
ОУ	Оперативни упатства
РЦСОО	Регионален центар за стручно образование и обука
УЈП	Управа за јавни приходи
УНДП	Програма за развој на Обединетите нации
ЦВ	Центар за вработување
ЦОВ	Центар за образование на возрасни
ЦРРСМ	Централен регистар на Република Северна Македонија
ЦРСО	Центар за развој на стручното образование
ЦСР	Центар за социјални работи

ВОВЕД

Рамката на политиките за вработување во Република Северна Македонија е дефинирана со Програмата на Владата на Република Северна Македонија, Ревидираната Програма за реформи во вработувањето и социјалната политика 2023, и е во согласност со обврските што произлегуваат од Глобалниот пакт за работни места на Меѓународната организација на трудот (МОТ), Планот за Гаранција за млади 2023-2026 година, Законот на социјална заштита (активација на корисници на Гарантирана минимална помош), Програма за работа на Влада на Република Северна Македонија 2024-2028 година, Годишен план за имплементација на праведна транзиција 2026 година и другите стратешки документи кои во својата содржина содржат тема вработување.

Со Оперативниот план за активните програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година се утврдуваат програмите, мерките и услугите за вработување кои ќе обезбедат креирање на нови работни места и зголемување на вработливоста на невработените лица, посебно на младите, долгорочно невработените и корисниците на гарантирана минимална помош.

При имплементацијата на програмите и мерките за вработување, ќе се почитуваат следните основни принципи:

- Принципот на диверзитет и инклузивност за сите општествени категории во приватниот сектор согласно принципите на правична и адекватна застапеност на етничка, полова, религиозна, расна или било која друга ранлива категорија на граѓани, во согласност со стандардите и практиките на Обединетите нации и Меѓународната организација на трудот;
- Поттикнување на рамномерен регионален развој, во согласност со податоците од Бирото за регионален развој и степенот на развиеноста на планските региони во Република Северна Македонија, притоа земајќи ги во предвид и бројот на евидентирани невработени лица во центри за вработување кои припаѓаат во регионот .

Сите евидентирани невработени лица и работодавачи имаат пристап до програмите, односно мерките и услугите за вработување¹. Правото за учество се определува врз основа на условите и критериумите дефинирани за секоја поодделна програма односно мерка и услуга за вработување, а како општо правило ќе се настојува да се постигне еднаква застапеност на мажи и жени, согласно Законот за еднакви можности на жените и мажите, како и учество на младите лица до 29 години од најмалку 40% секоја од програмите и мерките и услугите за вработување. Работодавачите кои не ги почитувале обврските од договорите потпишани во претходните години немаат право на учество во активните програми и мерки од ОП 2026 година.

Согласно Стратегијата за инклузија на ромите 2022-2030 ќе се настојува да се постигне зголемување на опфатот на Роми во активните мерки за вработување и услуги со воведување на квота од 5% за опфатеност на Роми.

¹ За време на учество на невработените лица во програмите и мерките за подготовка за вработување и работно ангажирање (програми: 3, 4, 5, 6 и за време на обука за мерката 7.1), истите го користат и стекнатото право за парична помош согласно Законот за социјална заштита и правата по основ на невработеност.

Постапките на имплементација на програмите, мерките и услугите за вработување се дефинираат со Оперативни упатства, донесени од страна на АВРСМ, во соработка со другите партнери во имплементацијата.

Со Одлука на АВРСМ се формира Комисија за селекција на учесници во активните програми и мерки за вработување и Комисија за разгледување на приговори на учесници во активни програми и мерки за вработување, каде членуваат номинирани лица од надлежните институции.

Вклучувањето на невработените лица во програмите, односно мерките за вработување се врши врз основа на транспарентни процеси за аплицирање, сè до исполнување на планираниот опфат, односно до крајот на декември 2026 година. Вклучувањето во активните програми и мерки за вработување може да се врши со посредување или директно упатување во активните програми и мерки за вработување. Услугите кои ги обезбедува АВРСМ, ќе се спроведуваат во текот на целата година.

Невработените лица и работодавачите за можноста за учество во програмите, мерките и услугите за вработување се информираат на повеќе начини (телефон, СМС, е-пошта, јавни повици и преку други електронски и печатени медиуми). Со учесниците се склучува соодветен договор, со кој подетално се уредуваат нивните права и обврски.

Со Оперативниот план за 2026 година посебен акцент се става на младите невработени лица до 29 години, долгорочно невработените како и на корисниците на гарантирана минимална помош.

Во текот на имплементацијата на Оперативниот план, опфатот на лицата од програмите/мерките за вработување може да се приспособува како и средствата да се пренаменуваат во рамките на обезбедените, врз основа на согледувања и анализи на АВРСМ и останати надлежни институции и органи, по предлог на АВРСМ и МЕТ за што Министерот за економија и труд дава согласност, а Владата на Република Северна Македонија ги усвојува.

Носител на Оперативниот план е Министерството за економија и труд, а неговата имплементација е во надлежност на Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, во партнерство со други одговорни институции и организации. Во текот на имплементација на Оперативниот план, секоја надлежна институција и организација ќе обезбедува податоци за степенот на реализација, а извештаи (по потреба, квартален и годишен извештај за реализација на активните мерки за вработување) АВРСМ ќе доставува до МЕТ.

Во делот на промоцијата покрај надлежните институции ќе може да се вклучат и: ЕЛС-кординатори за еднакви можности на жените и мажите, младинските совети, ЕЛС-совети за социјална заштита, ЛЕР, ЛЕСС и други соодветни организации.

Контролата за реализација на активните мерки за вработување од оперативните планови за вработување ќе ја спроведува Министерството за економија и труд во соработка со Министерството за финансии и Канцеларија на Претседателот на Влада на Република Северна Македонија.

I. ПРОГРАМИ И МЕРКИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

1. ПОДДРШКА ЗА САМОВРАБОТУВАЊЕ (ПРЕТПРИЕМНИШТВО)

Програмата за самовработување е поддршка наменета за невработените лица за да започнат сопствен бизнис.

Наслов на мерката	1.1. Поддршка за самовработување (претприемништво)-невработени лица над 29 години
Цел на мерката	Поддршка за невработените да започнат или да формализираат сопствен бизнис
Целна група	Невработени лица евидентирани во АВРСМ со минимум завршено средно образование
Опфат на мерката	660 лица вработени во ново-основани правни субјекти ²
Надлежна институција	МЕТ, АВРСМ, ИНОВА, ЦРПСМ,
Висина на финансиската поддршка	
<ul style="list-style-type: none">• 430.500 денари³ (неповратни средства за основање на бизнис),• 6.000 денари за финансирање на дел од трошокот за регистрација на правен субјект• 220.000 денари поддршка за дополнително вработување на невработени лица во правни субјекти основани од лица со попреченост, односно• 250.000 денари поддршка за дополнително вработување на невработени млади лица до 29 години во правни субјекти основани од лица со попреченост.	
Корисници	
<ul style="list-style-type: none">◆ Невработени лица со попреченост◆ Корисници на гарантирана минимална помош над 29 години◆ Невработени лица над 29 години -мажи до 60 години и жени до 58 години◆ Жени-жртви на родово базирано насилство и жртви на семејно насилство над 29 години◆ Невработени лица над 29 години кои сакаат да го формализираат својот бизнис-мажи до години и жени до 58 години	

² Во рамките на овие 620 корисници, 20 лица со попреченост ќе основаат бизнис. Покрај овие 620 корисници на грант, дополнителни 10 лица ќе се вработат кај работодавачите од новооснованите бизниси во сопственост на лицата со попреченост.

³ Кај невработените лица со попреченост, доколку станува збор за младо лице до 29 години, висината на финансиската поддршка ќе изнесува 615.000 денари (неповратни средства за основање бизнис)

- ◆ Невработени лица Роми над 29 години - мажи до 60 години и жени до 5 години
- ◆ Невработени лица повратници⁴ над 29 години - мажи до 60 години и жени до 58 години

Напомена: Корисници на програмата можат да бидат и невработените лица кои имаат завршено обука за претприемништво и/или изработено бизнис план во 2025 година.

Начин на пријавување

Јавен повик/Известување, Повикување од евиденцијата на невработени лица, Пријава и Прашалник за процена на претприемачки афинитети.

Критериуми

Учеството во програмата и селекцијата на кандидатите ќе се врши на конкурентска основа, согласно следните критериуми:

- ◆ Минимум завршено средно образование
- ◆ Успешно пополнет прашалник⁵;
- ◆ Завршена обука за „Претприемништво и развој на претприемачки вештини“;
- ◆ Изработен бизнис план според урнек на ИНОВА со советодавна поддршка од овластени советници регистрирани во каталогот на ИНОВА;
- ◆ Позитивно оценет бизнис план од експертска комисија⁶;

Фирмите основани од лицата со попреченост, доколку имаат селектиран одржлив бизнис план кој предвидува дополнително вработување, ќе се поддржат со до две дополнителни вработувања.

Програмата ќе се реализира на начин при што ќе се води сметка за регионалната застапеност дефинирана во оперативните упатства.

Менторска поддршка од најмалку 25 часа во времетраење од 6 месеци од основање на бизнисот за следните целни групи⁷:

- ◆ Невработени лица повратници⁸ над 29 години - мажи до 60 години и жени до 58 години

⁴ Да достават доказ за престој или работа во странство во времетраење од најмалку две години (работен договор, дозвола за престој или потврда за студент, преведени од овластен судски преведувач)

⁵ За успешно пополнет прашалник се смета доколку се остварени најмалку 65% од бодовите.

⁶ За успешно оценет бизнис план се смета доколку се остварени најмалку 50% од бодовите. Во случај да има повеќе позитивно оценети бизнис планови од што има буџет за доделување на грантови, предност за грант имаат оние кандидати кои оствариле повеќе бодови за својот бизнис план. При доделување на грантовите во предвид се има и регионална застапеност на кандидатите.

⁷ Менторска поддршка ќе биде обезбедена за вкупно 70 лица, и тоа за 20 новоосновани бизниси од лица со попреченост, како и за до 50 лица од целните групи – припадници на ромската заедница и жени од ранливи категории – корисници на мерките 1.1, 1.2 и 1.A., додека за сите повратници ќе се обезбеди монтерска поддршка кои ќе основаат бизнис

⁸ Да достават доказ за престој или работа во странство во времетраење од најмалку две години (работен договор, дозвола за престој или потврда за студент, преведени од овластен судски преведувач)

- ♦ лица со попреченост
- ♦ припадници на ромската заедница
- ♦ жени од ранливи категории (приматели на парични права по основ на социјална заштита, жртви на семејно насилство, жртви на трговија со луѓе, самохрани мајки и социјално исклучени жени по основ на технолошки вишок и стечај),

За одобрените грантови на повратниците ќе им се одобри дополнителни 10% на вкупниот износ на одобрениот грант.

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

Корисниците кои ќе бидат поддржани преку програмата за самовработување и ќе успеат да регистрираат правен субјект и се самовработат, ќе можат да се вклучат во мерката 2.1 Вработување и раст на правни субјекти. Поддршката со дополнително вработување ќе се обезбеди се до исполнување на планираниот опфат во мерката.

Обврски

Доколку правниот субјект во рок од 2 години од регистрација на правниот субјект престане со својата дејност или на корисникот на грантот му престане работниот однос по кој било основ (освен во случај на неспособност за работа или смрт) во рок од 2 години од засновање на работниот однос основачот/корисникот на грант е должен да врати:

- ♦ 100% од грантот, доколку престанокот е во рокот од првите 6 месеци од регистрацијата на правниот субјект;
- ♦ 80% од грантот, доколку престанокот е во рок од 7 месеци до 12 месеци од регистрацијата на правниот субјект; или
- ♦ 60% од грантот, доколку престанокот е во втората година од регистрацијата на правниот субјект.

По засновањето на работниот однос на неопределено со полно работно време корисникот кој ќе ги искористи средствата доделени со овој договор во рок од две години не може да се врати во евиденцијата на невработени лица во Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, сметано од денот на засновањето на работниот однос или се додека не го врати долгот произлезен од непочитување на одредбите од Договорот.

Правниот субјект основан од лице со попреченост на кого му е одобрено дополнително вработување во рамките на оваа програма, е должен да го вработи лицето со полно работно време и задржи во работен однос најмалку 12 месеци доколку се работи за младо лице на возраст до 29 години, односно 9 месеци доколку се работи за лице на возраст над 29 години.

Доколку за времетраење на периодот на предвидената обврска, прекине работниот однос на

дополнително вработените лица, освен ако причините за престанокот на работниот однос е смрт или неспособност за работа, работодавачот има обврска да вработи друго невработено лице евидентирано во АВРСМ или да врати средства во износ сразмерен со нереализираната обврска за намалениот број на вработени.

Правниот субјект/корисник кој е поддржан согласно со оваа програма е должен да ги исполни законските обврски за исплата на плата и придонеси за сите 24 месеци од денот на засновање на работниот однос, во спротивно е должен да ги врати исплатените/искористените средства во целост.⁹

Доколку на корисникот и основач на фирмата му престане работниот однос пред истекот на 2 години од датумот на вработувањето, а заради друго вработување, на негово место треба веднаш да вработи друго лице од евиденцијата на невработените лица во АВРСМ, на кое вработувањето треба да му биде најмалку до истекот на времетраење на договорот. Во спротивно е должен да ги врати исплатените средства. За реализација на горенаведеното, правниот субјект – корисник треба да поднесе Барање со изјава дека останува и понатаму основач и управител на фирмата до истекот на Договорот, кои треба да се достават до надлежниот ЦВ. ЦВ го разгледува Барањето и согласно ОП и одредбите од Договорот одлучува по истото.

Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

Реализација

- ◆ Јавен повик/Известување за невработени лица
- ◆ Пријава и пополнување на прашалник
- ◆ Обука за „Претприемништво и развивање на бизнис вештини“¹⁰
- ◆ Изработка на бизнис - план со советодавна поддршка преку Ваучер систем на советување на ИНОВА
- ◆ Селекција на најуспешни бизнис - планови, имајќи ги во предвид критериумите за регионална застапеност
- ◆ Регистрација на фирма и вработување
- ◆ Дополнително вработување за бизниси основани од лица со попреченост
- ◆ Висината на грантот за лица млади до 29 години е до максимум 615.000 денари, со вклучен ДДВ, додека за сите останати целни групи е до максимум 430.500 денари, со вклучен ДДВ. Корисниците ќе го добијат грантот на наменска сметка (согласно Оперативните Упатства) со приложување на профактури за набавка на опрема и/или

⁹ Согласно, Законот за контрола на државната помош за истата инвестиција, односно по ист основ не е дозволено користење државна помош од два различни извори на финансирање, за што корисникот на поддршката потпишува Изјава.

¹⁰ Обуката за претприемништво и развој на претприемачки вештини е задолжителна и ќе биде реализирана од страна на ИНОВА .

репроматеријали согласно спецификацијата на бизнис планот.

- ◆ На правниот субјект/корисник ќе му се исплати на жиро сметка дополнителен износ од 6.000 денари за финансирање на дел од трошоците за регистрација на правниот субјект, кои средства се обезбедени од буџетот на АВРСМ.
- ◆ Советодавна/менторска поддршка во период од 6 месеци од основањето на бизнисот ќе се обезбеди на следниве целни групи:
 - лица со попреченост;
 - припадници на ромската заедница;
 - жени од рурални средини кои што ќе отворат бизнис од земјоделска дејност;
 - жени од ранливи категории (приматели на парични права по основ на социјална заштита, жртви на семејно насилство, жртви на трговија со луѓе, самохрани мајки и социјално исклучени жени по основ на технолошки вишок и стечај).
- ◆ По регистрација на правен субјект, АВРСМ во соработка со Министерство за економија и труд и Канцеларијата на претседателот на Владата врши мониторинг за наменско користење на доделените средства од програмата. Во случај на утврдено ненаменско користење на доделените средства, корисникот е должен да ги врати средствата во целост.
- ◆ По регистрација на правен субјект од целна група лица со попреченост и лица повратници од странство АВРСМ во соработка со ИНОВА врши мониторинг за наменско користење на доделените средства од програмата. Во случај на утврдено ненаменско користење на доделените средства, корисникот е должен да ги врати средствата во целост.

Напомена: Лицата кои веќе добиле грант немаат право за учество во програмата.

Лицата кои имале статус на основач и/или управител 12 месеци пред аплицирање за оваа програма немаат право на учество за истата дејност.

Преку програмата нема да се поддржи основање на бизниси во следните дејности:

1. Земјоделска дејност, односно дејност од Сектор А/А, Оддел 01 – Растително и животинско производство, лов и услужни дејности поврзани со нив, со исклучок на органско земјоделско производство;
2. Бизниси во дејност од класа 49.32 - Такси служба;

3. Производство и дистрибуција на оружје, односно дејност од класа 25.40 – Производство на оружје и муниција;
4. Финансиски и осигурителни бизниси и активности кои вклучуваат игри на среќа, односно дејност од Сектор К/И – Финансиски дејности и дејности на осигурување.
5. Приватни агенции за вработување

По исклучок од Точка 1 и 2, невработените лица со попреченост ќе можат да регистрираат правен субјект во земјоделска дејност и такси служба, додека невработени жени од рурални средини ќе имаат можност да регистрираат правен субјект во земјоделска дејност.

Наслов на мерката	1.2. Поддршка за самовработување (претприемништво)-невработени млади лица до 29 години
Цел на мерката	Поддршка за невработените да започнат или да формализираат сопствен бизнис
Целна група	Невработени млади лица до 29 години евидентирани во АВРСМ со минимум завршено средно образование
Опфат на мерката	883 лица вработени во ново-основани правни субјекти
Надлежна институција	МЕТ, АВРСМ, ИНОВА , ЦРРСМ,
Висина на финансиската поддршка	
<ul style="list-style-type: none"> • 615.000 денари (неповратни средства за основање на бизнис), • 6.000 денари за финансирање на дел од трошокот за регистрација на правен субјект 	
Корисници	
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Корисници на гарантирана минимална помош до 29 години ◆ Невработени млади лица до 29 години ◆ Жени-жртви на родово базирано насилство и жртви на семејно насилство до 29 години ◆ Невработени млади лица до 29 години кои сакаат да го формализираат својот бизнис ◆ Невработени лица Роми до 29 години ◆ Невработени лица повратници¹¹ до 29 години¹² 	
<p>Напомена: Корисници на програмата можат да бидат и невработените лица кои имаат завршено обука за претприемништво и/или изработено бизнис план во 2025 година.</p>	
Начин на пријавување	
<p>Јавен повик/Известување, Повикување од евиденцијата на невработени лица, Објава на брошура за пополнување на Прашалникот на интернет страната на АВРСМ, Пријава и Прашалник за процена на претприемачки афинитети.</p>	
Критериуми	

¹² Да достават доказ за престој или работа во странство во времетраење од најмалку две години (работен договор, дозвола за престој или потврда за студент, преведени од овластен судски преведувач)

Учеството во програмата и селекцијата на кандидатите ќе се врши на конкурентска основа, согласно следните критериуми:

- ◆ Минимум завршено средно образование
- ◆ Успешно пополнет прашалник¹³;
- ◆ Завршена обука за „Претприемништво и развој на претприемачки вештини“;
- ◆ Изработен бизнис план според урнек на ИНОВА со советодавна поддршка од овластени советници регистрирани во каталогот на ИНОВА;
- ◆ Позитивно оценет бизнис план од експертска комисија¹⁴;

Програмата ќе се реализира на начин при што ќе се води сметка за регионалната застапеност дефинирана во оперативните упатства.

Менторска поддршка од најмалку 25 часа во времетраење од 6 месеци од основање на бизнисот за млади лица до 29 години и повратници до 29 години¹⁵.

За одобрените грантови на повратниците ќе им се одобри дополнителни 10% на вкупниот износ на одобрениот грант.

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

Корисниците кои ќе бидат поддржани преку програмата за самовработување и ќе успеат да регистрираат правен субјект и се самовработат, ќе можат да се вклучат во мерката 2.1 Вработување и раст на правни субјекти. Поддршката со дополнително вработување ќе се обезбеди се до исполнување на планираниот опфат во мерката.

Обврски

Доколку правниот субјект во рок од 2 години од регистрација на правниот субјект престане со својата дејност или на корисникот на грантот му престане работниот однос по кој било основ (освен во случај на неспособност за работа или смрт) во рок од 2 години од засновање на работниот однос основачот/корисникот на грант е должен да врати:

- ◆ 100% од грантот, доколку престанокот е во рокот од првите 6 месеци од регистрацијата на правниот субјект;
- ◆ 80% од грантот, доколку престанокот е во рок од 7 месеци до 12 месеци од

¹³ За успешно пополнет прашалник се смета доколку се остварени најмалку 65% од бодовите.

¹⁴ За успешно оценет бизнис план се смета доколку се остварени најмалку 50% од бодовите. Во случај да има повеќе позитивно оценети бизнис планови од што има буџет за доделување на грантови, предност за грант имаат оние кандидати кои оствариле повеќе бодови за својот бизнис план. При доделување на грантовите во предвид се има и регионална застапеност на кандидатите.

¹⁵ Вкупниот број на корисници (млади лица до 29 год.) кои ќе добијат менторска поддршка ќе изнесува 400 млади лица, односно ИНОВА ќе обезбеди менторска поддршка за 400 млади лица - корисници на грант и за мерката 1.2. и мерката 1.A., додека за сите повратници до 29 години менторската поддршка ќе биде задолжително обезбедена.

регистрацијата на правниот субјект; или

- ◆ 60% од грантот, доколку престанокот е во втората година од регистрацијата на правниот субјект.

По засновањето на работниот однос на неопределено со полно работно време корисникот кој ќе ги искористи средствата доделени со овој договор во рок од две години не може да се врати во евиденцијата на невработени лица во Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, сметано од денот на засновањето на работниот однос или се додека не го врати долгот произлезен од непочитување на одредбите од Договорот.

Правниот субјект основан од лице со попреченост на кого му е одобрено дополнително вработување во рамките на оваа програма, е должен да го вработи лицето со полно работно време и задржи во работен однос најмалку 12 месеци доколку се работи за младо лице на возраст до 29 години, односно 9 месеци доколку се работи за лице на возраст над 29 години.

Доколку за времетраење на периодот на предвидената обврска, прекине работниот однос на дополнително вработените лица, освен ако причините за престанокот на работниот однос е смрт или неспособност за работа, работодавачот има обврска да вработи друго невработено лице евидентирано во АВРСМ или да врати средства во износ сразмерен со нереализираната обврска за намалениот број на вработени.

Правниот субјект/корисник кој е поддржан согласно со оваа програма е должен да ги исполни законските обврски за исплата на плата и придонеси за сите 24 месеци од денот на засновање на работниот однос, во спротивно е должен да ги врати исплатените/искористените средства во целост.¹⁶

Доколку на корисникот и основач на фирмата му престане работниот однос пред истекот на 2 години од датумот на вработувањето, а заради друго вработување, на негово место треба веднаш да вработи друго лице од евиденцијата на невработените лица во АВРСМ, на кое вработувањето треба да му биде најмалку до истекот на времетраење на договорот. Во спротивно е должен да ги врати исплатените средства. За реализација на горенаведеното, правниот субјект – корисник треба да поднесе Барање со изјава дека останува и понатаму основач и управител на фирмата до истекот на Договорот, кои треба да се достават до надлежниот ЦВ. ЦВ го разгледува Барањето и согласно ОП и одредбите од Договорот одлучува по истото.

Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

Реализација

¹⁶ Согласно Законот за контрола на државната помош за истата инвестиција, односно по ист основ не е дозволено користење државна помош од два различни извори на финансирање, за што корисникот на поддршката потпишува Изјава.

- ◆ Јавен повик/Известување за невработени лица
- ◆ Пријава и пополнување на прашалник
- ◆ Обука за „Претприемништво и развивање на бизнис вештини“¹⁷
- ◆ Изработка на бизнис - план со советодавна поддршка преку Ваучер систем на советување на ИНОВА.
- ◆ Селекција на најуспешни бизнис - планови, имајќи ги во предвид критериумите за регионална застапеност
- ◆ Регистрација на фирма и вработување
- ◆ Дополнително вработување за бизниси основани од лица со попреченост
- ◆ Висината на грантот за лица млади до 29 години е до максимум 615.000 денари, со вклучен ДДВ, додека за сите останати целни групи е до максимум 430.500 денари, со вклучен ДДВ. Корисниците ќе го добијат грантот на наменска сметка (согласно Оперативните Упатства) со приложување на профактури за набавка на опрема и/или репроматеријали согласно спецификацијата на бизнис планот.
- ◆ На правниот субјект/корисник ќе му се исплати на жиро сметка дополнителен износ од 6.000 денари за финансирање на дел од трошоците за регистрација на правниот субјект, кои средства се обезбедени од буџетот на АВРСМ.
- ◆ Советодавна/менторска поддршка во период од 6 месеци од основањето на бизнисот ќе се обезбеди на следниве целни групи:
 - млади лица до 29 години¹⁸;
 - повратници до 29 години
 - лица со попреченост;
 - припадници на ромската заедница;
 - жени од рурални средини кои што ќе отворат бизнис од земјоделска дејност;
 - жени од ранливи категории (приматели на парични права по основ на социјална заштита, жртви на семејно насилство, жртви на трговија со луѓе, самохрани мајки и социјално исклучени жени по основ на технолошки вишок и стечај).
- ◆ По регистрација на правен субјект, АВРСМ во соработка со Министерство за економија и труд и Канцеларија на претседател на Владата врши мониторинг за наменско користење на доделените средства од програмата. Во случај на утврдено ненаменско

¹⁷ Обуката за претприемништво и развој на претприемачки вештини е задолжителна, и ќе биде реализирана од страна на ИНОВА.

¹⁸ Агенцијата за иновации, научно технолошки развој и претприемништво (ИНОВА) ќе обезбеди менторска поддршка за 400 млади лица, корисници на грантот вкупно и за мерката 1.2 и за мерката 1.A.

користење на доделените средства, корисникот е должен да ги врати средствата во целост.

- ◆ По регистрација на правен субјект од целна група лица со попреченост и лица повратници од странство АВРСМ во соработка со ИНОВА врши мониторинг за наменско користење на доделените средства од програмата. Во случај на утврдено ненаменско користење на доделените средства, корисникот е должен да ги врати средствата во целост.

Напомена: Лицата кои веќе добиле грант немаат право за учество во програмата.

Лицата кои имале статус на основач и/или управител 12 месеци пред аплицирање за оваа програма немаат право на учество за истата дејност.

Преку програмата нема да се поддржи основање на бизниси во следните дејности:

1. Земјоделска дејност, односно дејност од Сектор А/А, Оддел 01 – Растително и животинско производство, лов и услужни дејности поврзани со нив, со исклучок на органско земјоделско производство;
2. Бизниси во дејност од класа 49.32 - Такси служба;
3. Производство и дистрибуција на оружје, односно дејност од класа 25.40 – Производство на оружје и муниција;
4. Финансиски и осигурителни бизниси и активности кои вклучуваат игри на среќа, односно дејност од Сектор К/И – Финансиски дејности и дејности на осигурување.
5. Приватни агенции за вработување

По исклучок од Точка 1 и 2, невработените лица со попреченост ќе можат да регистрираат правен субјект во земјоделска дејност и такси служба, додека невработени жени од рурални средини ќе имаат можност да регистрираат правен субјект во земјоделска дејност.

Наслов на мерката	1(А) Поддршка за самовработување (претприемништво)- здружување на корисници во ДОО
Цел на мерката	Поддршка за невработените да започнат или да формализираат сопствен бизнис
Целна група	Невработени лица евидентирани во АВРСМ со минимум завршено средно образование
Опфат на мерката	500 лица вработени во ново-основани правни субјекти ¹⁹ од кои 275 ²⁰ лица до 29 години
Надлежна институција	МЕТ, АВРСМ, ИНОВА, ЦРПСМ

Висина на финансиската поддршка

- Од 861.000 денари до 1.230.000 денари (правен субјект од два содружника). Најнискиот износ од 861.000 денари се однесува на два содружника над 29 години, а највисокиот износ од 1.230.000 денари се однесува на два содружника до 29 години. Исто така може содружници да бидат лице до 29 години и лице над 29 години.
- 6.000 денари за финансирање на дел од трошокот за регистрација на правен субјект

Корисници

- ◆ Невработени млади лица до 29 години минимум завршено средно образование
- ◆ Невработени лица – мажи до 60 години и жени до 58 години
- ◆ Жени-жртви на родово базирано насилство и жртви на семејно насилство
- ◆ Невработени лица кои сакаат да го формализираат својот бизнис - мажи до 60 години и жени до 58 години
- ◆ Невработени лица Роми - мажи до 60 години и жени до 58 години
- ◆ Невработени лица повратници до 29 години
- ◆ Невработени лица повратници над 29 години - мажи до 60 години и жени до 58 години²¹

Напомена: Корисници на програмата можат да бидат и невработените лица кои имаат завршено обука за претприемништво и/или изработено бизнис план во 2025 година.

¹⁹ 500 основачи на 250 нови правни субјекти.

²⁰ Доколку бројот на селектирани млади лица го надмине опфатот од 275, истиот ќе биде зголемен за сметка на вкупниот опфат на лица во мерката согласно предвидениот износ на финансиски средства.

²¹ Да достават доказ за престој или работа во странство во времетраење од најмалку две години (работен договор, дозвола за престој или потврда за студент, преведени од овластен судски преведувач)

Начин на пријавување

Јавен повик/Известување, Повикување од евиденцијата на невработени лица, Пријава и Прашалник за процена на претприемачки афинитети.

Критериуми

Учеството во програмата и селекцијата на кандидатите ќе се врши на конкурентска основа, согласно следните критериуми:

- ◆ Минимум завршено средно образование
- ◆ Успешно пополнет прашалник²²
- ◆ Завршена обука за „Претприемништво и развој на претприемачки вештини“
- ◆ Изработен бизнис план според урнек на ИНОВА со советодавна поддршка од овластени советници регистрирани во каталогот на ИНОВА
- ◆ Позитивно оценет бизнис план од експертска комисија²³

Програмата ќе се реализира при што ќе се води сметка за регионалната застапеност дефинирана во оперативните упатства.

Менторска поддршка во времетраење од 6 месеци од основање на бизнисот за следните целни групи²⁴:

- млади лица до 29 години;
- повратници до 29 години
- повратници над 29 години - мажи до 60 години и жени до 58 години
- припадници на ромската заедница;
- жени од рурални средини кои што ќе отворат бизнис од земјоделска дејност;
- жени од ранливи категории (приматели на парични права по основ на социјална заштита, жртви на семејно насилство, жртви на трговија со луѓе, самохрани мајки и социјално исклучени жени по основ на технолошки вишок и стечај).

²² За успешно пополнет прашалник се смета доколку се остварени најмалку 65% од бодовите

²³ За успешно оценет бизнис план се смета доколку се остварени најмалку 50% од бодовите. Во случај да има повеќе позитивно оценети бизнис планови од што има буџет за доделување на грантови, предност за грант имаат оние кандидати кои оствариле повеќе бодови за својот бизнис план. При доделување на грантовите во предвид се има и регионална застапеност на кандидатите

²⁴ Вкупниот број на корисници кои ќе добијат менторска поддршка ќе изнесува 400 за млади лица. Доколку бројот на млади корисници е поголем, прво рангираните 400 млади лица до 29 години ќе добијат менторска поддршка од мерките 1.2. и мерката 1.A. За останатите целни групи, вкупната бројка за менторска поддршка е за прворангираните 70 лица од мерката 1.1. За сите повратници кои ќе основаат бизнис ќе им се обезбеди менторска поддршка.

За одобрените грантови на повратниците ќе им се одобри дополнителни 10% на вкупниот износ на одобриениот грант.

ЗДРУЖУВАЊЕ НА КОРИСНИЦИ

Двете невработени лица (содружници) треба заеднички да ги поминат сите чекори на имплементација (изјава за учество, прашалник, обука за претприемништво и развивање на заедничка бизнис идеја и заеднички бизнис план итн.).

Доколку едно од лицата кои аплицираат за ДОО се откаже од учество во мерката, во било која фаза од реализација на мерката, истовремено се откажува и правото на учеството на другото лице.

Правниот субјект основан од два содружника, во регистарот на трговски друштва се регистрира како ДОО - Друштво со ограничена одговорност од две лица, при што секој од содружниците ќе има еднаков (50%) удел во друштвото.

НАПОМЕНА: Нема да се подржат правни субјекти кои не ги исполнуваат условите за регистрирање на ДОО.

Обврски

Доколку правниот субјект во рок од 2 години од регистрација на правниот субјект престане со својата дејност или на корисникот на грантот му престане работниот однос по кој било основ (освен во случај на неспособност за работа или смрт) во рок од 2 години од засновање на работниот однос основачот/корисникот на грант е должен да врати:

- ◆ 100% од грантот, доколку престанокот е во рокот од првите 6 месеци од регистрацијата на правниот субјект;
- ◆ 80% од грантот, доколку престанокот е во рок од 7 месеци до 12 месеци од регистрацијата на правниот субјект; или
- ◆ 60% од грантот, доколку престанокот е во втората година од регистрацијата на правниот субјект.

По засновањето на работниот однос на неопределено со полно работно време корисникот кој ќе ги искористи средствата доделени со овој договор во рок од две години не може да се врати во евиденцијата на невработени лица во Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, сметано од денот на засновањето на работниот однос или се додека не го врати долгот произлезен од непочитување на одредбите од Договорот.

Правниот субјект/корисници кој е поддржан согласно со оваа програма е должен да ги исполни законските обврски за исплата на плата и придонеси за сите 24 месеци од денот на

засновање на работниот однос, во спротивно е должен да ги врати исплатените/искористените средства во целост.²⁵

Доколку на корисникот и основач на фирмата му престане работниот однос пред истекот на 2 години од датумот на вработувањето, а заради друго вработување, на негово место треба веднаш да вработи друго лице од евиденцијата на невработените лица во АВРСМ, на кое вработувањето треба да му биде најмалку до истекот на времетраење на договорот. Во спротивно е должен да ги врати исплатените средства. За реализација на горенаведеното, правниот субјект – корисник треба да поднесе Барање со изјава дека останува и понатаму основач и управител на фирмата до истекот на Договорот, кои треба да се достават до надлежниот ЦВ. ЦВ го разгледува Барањето и согласно ОП и одредбите од Договорот одлучува по истото.

Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

Реализација

- ◆ Јавен повик/Известување за невработени лица
- ◆ Пријава и пополнување на прашалник
- ◆ Обука за „Претприемништво и развој на претприемачки вештини“ обезбедена од страна на ИНОВА²⁶
- ◆ Изработка на бизнис-план со советодавна поддршка преку Ваучер систем на советување на ИНОВА
- ◆ Селекција на најуспешни бизнис - планови, имајќи ги во предвид критериумите за регионална застапеност
- ◆ Регистрација на фирма и вработување
- ◆ Висината на грантот е до максимум 1.230.000 денари, со вклучен ДДВ, и корисниците на грантот ќе го добијат на наменска сметка (согласно Оперативните Упатства) со приложување на профактури за набавка на опрема и/или репроматеријали согласно спецификацијата на бизнис планот.
- ◆ На правниот субјект/корисници ќе му се исплати на жиро сметка дополнителен износ од 6.000 денари за финансирање на дел од трошоците за регистрација на правниот субјект, кои средства се обезбедени од буџетот на АВРСМ. По регистрација на правен субјект, АВРСМ во соработка со Министерство за економија и труд и Канцеларија на претседател на Влада врши мониторинг за наменско користење на доделените средства од програмата. Во случај на утврдено ненаменско користење на доделените

²⁵ Согласно Законот за контрола на државната помош, за истата инвестиција, односно по ист основ, не е дозволено користење државна помош од два различни извори на финансирање, за што корисникот на поддршката потпишува соодветна Изјава.

²⁶ Обуката за претприемништво и развој на претприемачки вештини е задолжителна и ќе биде реализирана од страна на ИНОВА .

средства, корисникот е должен да ги врати средствата во целост.

Напомена: Лицата кои веќе добиле грант немаат право за учество во програмата.

Лицата кои имале статус на основач и/или управител 12 месеци пред аплицирање за оваа програма немаат право на учество за истата дејност.

Преку програмата нема да се поддржи основање на бизниси во следните дејности:

1. Земјоделска дејност, односно дејност од Сектор А/А, Оддел 01 – Растително и животинско производство, лов и услужни дејности поврзани со нив, со исклучок на органско земјоделско производство;
2. Бизниси во дејност од класа 49.32 - Такси служба;
3. Производство и дистрибуција на оружје, односно дејност од класа 25.40 – Производство на оружје и муниција;
4. Финансиски и осигурителни бизниси и активности кои вклучуваат игри на среќа, односно дејност од Сектор К/И – Финансиски дејности и дејности на осигурување.
5. Приватни агенции за вработување
6. Приватни здравствени установи

По исклучок од Точка 1, невработените жени од рурални средини ќе имаат можност да регистрираат правен субјект во земјоделска дејност.

2. ПОДДРШКА ЗА КРЕИРАЊЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА

Поддршката за креирање нови работни места ќе влијае врз поттикнување на вработувањето на невработените лица во микро, мали и средни претпријатија, социјални претпријатија што примарно се насочени кон социјални/општествени цели и чиј профит се реинвестира за остварување на тие цели низ деловно работење или вложување во заедницата и граѓански (непрофитни) организации што се занимаваат со економска активност при вршење на дејност, т.е. активност класифицирана според Националната класификација на дејности со која организациите ги остваруваат своите цели утврдени со статутот.

Наслов на мерката	2.1. Вработување и раст на правни субјекти
Цел на мерка	Поддршка во креирање на нови работни места во микро, мали и средни претпријатија, социјални претпријатија и граѓански организации
Целна група	Невработени лица евидентирани во АВРСМ и повратници ²⁷
Опфат на мерката	1385 невработени лица евидентирани во АВРСМ од следните целни групи: млади лица до 29 години, лица над 29 години, повратници, корисници на гарантирана минимална помош и Роми.
Надлежна институција	МЕТ, АВРСМ, ЦРПСМ, УЈП, ЦСР
Висина на финансиската поддршка	
Поддршка за ново вработување до 800.000 денари, или 1.250.000 денари (во зависност од целната група и од бројот на одобрени вработувања). Висината на грантот за вработување ќе изнесува:	
<ul style="list-style-type: none"> • 250.000 денари за младо лице до 29 години • 220.000 денари за лица корисници на гарантирана минимална помош, Роми, за лица со попреченост, жени, долгорочно невработени лица и за жени Ромки со завршено средно или високо образование. • 160.000 денари за невработени над 29 години. 	
Корисници	
Микро, мали и средни претпријатија и граѓански организации заинтересирани за отворање нови работни места. Нови претпријатија основани преку Програмата за Самовработување во 2025 година.	
Начин на пријавување	
Јавен повик/Известување, Пријава, Посредување и повикување од евиденцијата од страна на вработеното лице во Центарот за вработување.	

²⁷ Да достават доказ за престој или работа во странство во времетраење од најмалку две години (работен договор, дозвола за престој или потврда за студент, преведени од овластен судски преведувач)

Критериуми

Учеството во програмата и селекцијата на работодавачи ќе се врши во согласност со следните критериуми:

- ◆ Вкупниот број на работници на неопределено време на денот на аплицирање и пред реализација на поддршката, не треба да биде понизок од просечниот број вработени лица²⁸ на неопределено време во претходна календарски година, освен ако причините за намалување на бројот на вработени лица на неопределено време се поради прекин на работниот однос (поради отказ од работникот), остварување на право на пензија, смрт или неспособност за работа.
- ◆ Ги има подмирено сите обврски по основ на исплатени плати и придонеси од задолжително социјално осигурување;
- ◆ Да нема финансиска загуба во претходната година²⁹;
- ◆ Работодавачот да има најмалку едно вработено лице на неопределено време, со исклучок на граѓанските организации што во моментот на аплицирање можат да немаат вработено лице;
- ◆ Лицата на кои работниот однос (на определено или неопределено време) им престанал во период од една година пред вработување во активната мерка, нема да бидат поддржувани со повторни вработувања кај истиот работодавач, со исклучок на граѓанските организации;
- ◆ Бројот на ново вработени лица не може да биде поголем од 50% од просечниот број на вработени лица на неопределено време во претходната календарска година, при што максималниот број не може да биде поголем од 5 лица кај еден работодавач во една календарска година. Работодавач кој има едно вработено лице во моментот на аплицирање чиј просечен број на вработени во претходната година е 0, граѓанските организации и кај правните субјекти регистрирани од 01.07.2025 година што немаат ниту едно вработено лице, максималниот број на поддржани вработувања изнесува едно лице;
- ◆ Работодавач за исто лице не може да користи два пати финансиска поддршка за вработување без разлика на која мерка се однесува.
- ◆ Работодавач кој ќе вработи повратник, во зависност од дефинираните износи на соодветната категорија на невработени лица ќе добие дополнителни 10% на одобриениот износ по лице.

Обврски

- ◆ Работодавачот кој вработува невработено лице во рамките на оваа програма е должен да го вработи лицето на неопределено време со полно работно време и да го задржи во работен однос најмалку 15 месеци доколку се работи за лице на возраст до 29 години и 12 месеци доколку станува збор за лица од следните целни групи:

²⁸ Терминот „просечен број на вработени“ се однесува само на потребите на имплементацијата на активните програми/мерки за вработување

²⁹ Овој критериум не важи за правните субјекти кои се регистрирани од 01.07.2025 година.

1. Корисници на гарантирана минимална помош
2. Роми
3. Лица со попреченост
4. Жени
5. Долгорочно невработени лица
6. Жени Ромки со завршено средно и високо образование, сметано од денот на засновање на работниот однос

За лицата од останатите целни групи над 29 години да го задржи во работен однос минимум 9 месеци.

- ◆ Доколку лицето за кое е обезбедено финансиска поддршка му престане работниот однос по било кој основ, освен во случај на смрт или неспособност за работа, работодавачот е должен во рок од 30 дена на негово место да вработи друго евидентирано невработено лице активен барател на работа од истата целна група (во однос на финансиска поддршка), во спротивно е должен да го врати износот на средствата сразмерно со преостанатото време до истекот на рокот.
- ◆ Работодавачот е должен целиот период на предвидената обврска да не го намали вкупниот број на вработените на неопределено време (кој го имал на денот на аплицирање, вклучително и бројот на лицата вработени преку оваа мерка), освен во случај на смрт, пензија или неспособност за работа, во спротивно е должен во рок од 30 дена да вработи друго лице со цел надолжување на бројот, во спротивно е должен да врати сразмерен износ од исплатените средства (износот на субвенција по лице поделен со вкупниот број на месеци).
- ◆ Доколку управителот и/или основачот на работодавачот (правното лице-фирма) кое е корисник на мерката, истовремено е и управител или основач на друго правно лице, не може за истите да користи субвенции и во другите правни лица кај кои се јавува како управител и/или основач.
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните Упатства и договорот³⁰

Реализација

- ◆ Јавен повик
- ◆ Апликација
- ◆ Селекција
- ◆ Вработување
- ◆ Потпишување Договор за грант
- ◆ Исплата на парични средства ќе биде на наменска сметка со приложување на профактури за набавка на опрема и репроматеријали
- ◆ Мониторинг

³⁰ Договорот се склучува со правното лице и со управителот/одговорното лице – со цел преземање на одговорност за неисплатени обврски во случај на престанок на правниот субјект.

Наслов на мерката	2.2. Поддршка за вработување на лица со попреченост
Цел на мерката	Да се зголеми вработливоста и можностите за вработување на евидентираниите невработени лица со попреченост
Целна група	Невработени лица со попреченост евидентирани во АВРСМ
Опфат на мерката	150 невработени лица евидентирани во АВРСМ
Надлежни институции	АВРСМ

Висина на финансиската поддршка

- **Вработување на лице со попреченост на неопределено време**, за што се доделуваат 20 просечни нето плати исплатени во Република Северна Македонија за претходната година пред вработувањето, односно 40 просечни нето плати исплатени во Република Северна Македонија за претходната година пред вработувањето, доколку станува збор за слепо лице или за лице со попреченост што се движи со помош на инвалидска количка.
- **Адаптација на работно место**, за што се доделуваат средства во висина до 100.000 денари
- **Набавка на опрема**, за што се доделуваат средства во висина до 200 просечни нето плати исплатени во Република Северна Македонија во претходната година, при што основен критериум за висината на доделените средства е бројот на вработени лица со попреченост.
- **Работен асистент на лице со попреченост**, кое е вклучено во работно оспособување на негово барање или на барање на работодавачот.
- **Работно оспособување на вработени и невработени лица со попреченост.**

Корисници

- ◆ Лица со попреченост кои самостојно вршат дејност како трговец поединец, работодавач или има својство на работодавач.
- ◆ Трговски друштва за вработување на лица со попреченост-заштитни друштва.
- ◆ Државна администрација.
- ◆ Единиците на локалната самоуправа и Град Скопје.
- ◆ Јавните претпријатија, агенции, фондови и други државни институции.

Начин на пријавување

Согласно со Законот за вработување на инвалидни лица („Службен весник на РМ“ бр.44/2000, 16/2004, 62/2005, 113/2005, 29/2007, 88/2008, 161/2008, 99/2009, 136/2011, 129/2015, 147/2015 и 27/2016, 99/2018 и „Службен весник на Република Северна Македонија,, бр. 103/21) и Правилникот за критериумите и начинот на доделување неповратни средства од Посебниот фонд („Службен весник на РМ“ бр. 156/2008 и 163/2015).

Барањето за доделување на неповратни средства од **Посебниот фонд** корисникот го поднесува до Управниот одбор на Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, преку Центарот за вработување на чие подрачје е седиштето на работодавачот.

Критериуми

Критериумите се дефинирани со Правилникот за критериумите и начинот доделување на неповратни средства од Посебниот фонд за подобрување на условите за вработување и работење на лица со попреченост („Службен весник на РМ“ бр. 156/2008 и 163/2015).

Обврски

- ◆ При вработување на лице со попреченост, корисникот на средствата е должен да создаде соодветни услови за работење и адаптација на работното место во зависност од работното место, видот и степенот на образованието и видот и степенот на попреченост на лицето со попреченост што се вработува;
- ◆ Корисникот на средства од Посебниот фонд не смее да го намали вкупниот број на вработени лица со попреченост за чие вработување се користени неповратни средства (во рок од 3 години од денот на вработувањето на лицето со попреченост за кое се искористени средства по основ на вработување, освен ако престанокот е по сила на закон или во случај на смрт, или 3 години од денот на доделувањето средства за набавка на опрема);
- ◆ Корисникот на средства е должен на вработените лица со попреченост редовно да им исплаќа плата во согласност со закон, колективен договор и договорот за вработување и
- ◆ Лицата со попреченост треба да работат на соодветно работно место во согласност со наодот.

Реализација

- ◆ Управниот одбор на Агенцијата за вработување донесува решение за доделување на средства од Посебниот фонд по поднесено барање во рок од 90 дена од денот на поднесување на барањето;
- ◆ Врз основа на донесеното решение, се изготвува Договор за исплата на доделени средства од Посебниот фонд и
- ◆ По доставување на банкарска гаранција од страна на корисникот на средствата, се врши исплата на доделените средства.

3. ОБУКИ

Обуките имаат за цел да ги подобрат вештините и квалификациите на невработените лица за нивна поуспешна интеграција на пазарот на труд.

Наслов на мерката	3.1. Обука на работно место кај конкретен работодавач
Цел на мерката	Целта на мерката е стекнување на вештини на невработените лица за извршување на работните задачи во согласност со потребите на работодавачот
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ, со фокус на корисници на ГМП, жени, Роми, млади до 29 г., лица со попреченост и долгорочно невработени
Опфат на мерката	50 невработени лица евидентирани во АВРСМ
Надлежна институција	АВРСМ, ЦРПСМ и УЈП
Висина на финансиската поддршка	
Лица што ќе посетуваат обука ќе добијат месечен надоместок во висина од 12.000 денари со вклучено осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест и данок на личен доход за времетраењето на обуката до 3 месеци. Надоместоците кон невработените лица ќе бидат исплатени од страна на АВРСМ. На работодавачот ќе му биде исплатен еднократен износ од 30.000 денари по обучено лице по завршена обука.	
Корисници	
Невработени лица од евиденција на АВРСМ Работодавачи	
Начин на пријавување	
За работодавачи: Јавен повик/Известување, Пријава за учество во програмата, Програма за обука За невработени лица: Пребарување од евиденцијата на невработени лица, врз основа на профилирање и ИПВ и индивидуален план за активација, Пријава и изјава за согласност.	
Критериуми	
За работодавачи: <ul style="list-style-type: none">♦ Во однос на бројот на лицата кои што ќе посетуваат обука, работодавачот може да аплицира за мерката за број не поголем од половина од бројот на вработени,	

пропорционално на бројот на вработени лица кај истиот, во моментот на апликација;

- ◆ На денот на аплицирање ги имаат подмирено сите обврски врз основа на исплатени плати и придонеси од задолжително социјално осигурување и

За невработени лица:

- ◆ Невработени лица евидентирани во АВРСМ

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица што нема да се вработат, ќе имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план.

Работодавач што ќе вработи повеќе од 50% од лицата што биле на обука, за тие лица ќе може да ги користи мерките од Програмата 2 во согласност со утврдените критериуми.

Обврски

За работодавачи:

- ◆ Работодавачот е должен да ја спроведе програмата за обука (неверификуван) во согласност со претходно утврден план за неа;
- ◆ Работодавачот е должен да назначи ментор за лицата на обука;
- ◆ Работодавачот има обврска да вработи најмалку 50%³¹ од лицата вклучени во обуката со полно работно време во траење од најмалку 3 месеци. Доколку работодавачот не заснова работен однос со најмалку 50% од вклучените лица во обуката или доколку на истите по засновање на работниот однос во период од 3 месеци им престане работниот однос, освен во случај на смрт или неспособност за работа, должен е да вработи друго невработено лице од лицата вклучени во обуката или друго евидентирано невработено лице, во спротивно должен е да ги врати средствата исплатени по обучено невработено лице за лицата кои не ги вработил, а кои се утврдени со договорот;
- ◆ За време на обуката и периодот за кој работодавачот има обврска да го задржи лицето на работа (6 месеци), работодавачот е должен да не го намали вкупниот број на работници на неопределено време кој го имал на денот на аплицирање. Во спротивно е должен да го врати целиот исплатен износ;
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

За невработени лица:

- ◆ За времетраење на обуката кандидатот е должен: редовно да ја посетува обуката и да ги извршува доделените работни задачи; во случај на спреченост за присуство на работното место - во рок од 24 часа да го извести работодавачот за причината поради која отсутува и донесе документ за оправдување, во спротивно ќе биде исклучен од обуката; да биде дисциплиниран и да го почитува пропишаниот ред и почитува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали; во случај да направи штета за време на обуката поради несовесно однесување или крајно невнимание, должен е истата да ја надомести на работодавачот. Правото на обука на кандидатот престанува: ако кандидатот самоволно ја напушти обуката; ако е исклучен поради неоправдано отсуство од обуката; ако направи штета поради несовесно

³¹ Доколку работодавачот обучувал едно лице, има обврска да го вработи истото.

однесување или крајно невнимание и ако од оправдани причини (болест, вработување, основач или управител на правен субјект, отслужување на воен рок) не присуствувал на најмалку 70% од обуката. Освен во случај ако престанокот на обуката е од оправдани причини, во сите други наведени случаи кандидатот се брише од евиденција на невработени лица за период од една година. На невработените лица кои присуствувале на минимум 70% од предвидените часови за тој месец им се исплаќа 12.000 денари месечно (со вклучен данок на личен доход и осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување);

- ◆ Кандидатот што ќе ја заврши обуката и му е понудено вработување, должен е да заснова работен однос кај работодавачот. Доколку не заснова работен однос е должен да ги врати средствата;
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

Реализација

- ◆ Јавен повик за работодавачи
- ◆ Пријава за учество во обуката од заинтересирани работодавачи
- ◆ Пребарување и директно упатување кај работодавач
- ◆ Договор со работодавач и со невработено лице
- ◆ Обука на невработени лица
- ◆ Вработување
- ◆ Мониторинг

Наслов на мерката	3.2. Обуки за побарувани занимања и занаети на пазарот на трудот
Цел на мерката	Целта на мерката е преку обука да се задоволат потребите од побарувани занимања ³² , социјални услуги ³³ и квалификации што водат до „зелени работни места“, е-трговија. ³⁴
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ
Опфат на мерката	600 невработени лица
Надлежна институција	МЕТ, АВРСМ, МОН, ЦОВ и верификувани спроведувачи на обуки
Висина на финансиската поддршка	

³² При изборот на занимања, обврзно да се вклучи и обука за занимање пожарникар.

³³ Согласно новиот Закон за социјална заштита - се лични асистенти за лица со попреченост и даватели на услуга: помош и нега во домот-негователи.

³⁴ При определување на побарувани занимања ќе бидат користени и резултатите од последната Анкета за потребата од вештини на пазарот на труд спроведена од АВРСМ.

Лицата што ќе посетуваат обука ќе добијат месечен надоместок во висина од 12.000 денари со вклучено осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест и данок на личен доход за времетраењето на обуката.

Спроведувачите на обука ќе добијат надоместок од вкупно 30.000 денари по обучено лице. Обуката ќе се реализира во времетраење од 3 месеци. Предност за вклучување во обуките ќе имаат корисниците на гарантирана минимална помош.

Надоместок за мобилност во износ од 5.000 денари месечно, за лице кое ќе се вклучи во обука, доколку не е обезбедена во ЦВ во неговото место на живеење туку во најблиското подрачје на друг центар за вработување.³⁵

Корисници

Невработени лица од евиденција на АВРСМ со завршено минимум основно образование или степен на образование согласно верификуваната програма

Начин на пријавување

За спроведувачи на обука:

Јавен повик, Пријава за учество во обуките од страна на верификувани спроведувачи преку јавен повик објавен од ЦОВ и/или од регистарот на верификувани спроведувачи на ЦОВ и МОН.

За невработени лица:

Јавен повик/Известување, пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање, ИПВ и индивидуален план за активација, Пријава и Изјава за согласност.

Критериуми

За спроведувачите на обука:

- ◆ Спроведувачот на обука за побарувани занимања треба да има важечка верификација за реализација на обука
- ◆ Максималниот број на вклучени лица по група за одредено занимање или занает не може да биде поголем од 10 лица кај еден верификуван спроведувач на обука.

За невработени лица:

- ◆ Исполнети минимални квалификации за следење на обуката

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план.

Обврски

³⁵ Вкупниот број на невработени лица кои ќе можат да добијат надоместок за мобилност изнесува 60 лица, и ќе доделува се до искористување на средствата од буџетот на мерката.

За спроведувачи на обука

- ◆ Спроведува обука верификувана од ЦОВ и МОН;
- ◆ Доставува месечен извештај за присутност на лицата, извештај за резултатите од месечната реализација на обуките.
- ◆ Спроведува проверка на стекнатите знаења на кандидатите пред Комисија и издава соодветен документ пропишан од Министерството за образование и наука (МОН) и/или од Центарот за образование на возрасните (ЦОВ).
- ◆ На лицата кои успешно ќе го положат испитот им издава сертификат пропишан од МОН/ЦОВ.
- ◆ Спроведувачот на обука доставува завршен извештај и евалуација за реализираната обука.
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

За невработени лица:

- ◆ За времетраење на обуката кандидатот е должен: редовно да ја посетува обуката, во случај на спреченост за присуство, во рок од 24 часа да го извести спроведувачот на обуката за причината поради која отсуствува и да донесе документ за оправдување, во спротивно ќе биде исклучен од обуката; да биде дисциплиниран, да го почитува пропишаниот ред и да го чува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали; во случај да направи штета за време на обуката поради несвесно однесување или крајно невнимание, должен е истата да ја надомести. Кандидатот кој ќе престане да ја посетува обуката односно практичната работа од неоправдани причини се брише од евиденција на невработени во рок од една година и
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот

Реализација

- ◆ Јавен повик за спроведувачи на обуки;
- ◆ Пријава за учество на спроведувачи на обука;
- ◆ Селекција на спроведувачи на обука;
- ◆ Јавен повик за невработени лица и пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ;
- ◆ Селекција на невработени лица;
- ◆ Обука на невработени лица и
- ◆ Мониторинг.

Наслов на мерката	3.3. Обуки за возачи за Ц, ЦЕ и Д – категорија
Цел на мерката	Зголемување на вработливоста на евидентираниите невработените лица преку стекнување на вештини, согласно побарувањата во сообраќајната струка и искажаните потреби за работна сила во оваа стопанска гранка и нивно вработување
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ
Опфат на мерката	250 невработени лица евидентирани во АВРСМ
Надлежна институција	МЕТ, АВРСМ, Авто школи, работодавачи од приватен сектор
Висина на финансиската поддршка	
Обуките и полагањата ќе се реализираат во лиценцирани автошколи. Обуките ќе бидат насочени кон занимања кои се побарувани на пазарот на трудот во сообраќајната струка т.е. ќе бидат насочени кон задоволување на потребите од возачи со положен возачки испит за категорија „Ц“, „ЦЕ“ и „Д“ кај спроведувачи на обуки пријавени на јавен оглас. Лицата кои успешно ќе ја завршат обуката, ќе имаат право да полагаат за возачки испит во лиценцирани испитни центри. Обуката ќе трае еден месец.	
Корисници	
Невработени лица од евиденција на АВРСМ со завршено минимум основно образование	
Начин на пријавување	
<p>За спроведувачи на обука: Постапка за доделување на договор за јавна набавка</p> <p>За работодавачи од приватен сектор Јавен повик, известување, Пријава³⁶ и Изјава за согласност</p> <p>За невработени лица: Јавен повик/Известување, пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ, Пријава и Изјава за согласност.</p>	
Критериуми	

³⁶ Напомена: Во пријавата пријавениот работодавач треба да има наведено колку лица од која категорија на возачи му се потребни.

За спроведувачите на обука:

- ◆ Обуките ќе се спроведуваат од страна на селектирани лиценцирани автошколи, а по завршувањето на обуката (теоретски и практичен дел), успешните кандидати ќе полагаат за возачки испит за категорија „Ц“, ЦЕ или „Д“ во испитни центри лиценцирани за организирање и спроведување на возачки испит за оваа категорија.

За работодавачи од приватен сектор:

- ◆ Вкупниот број на работници на неопределено време на денот на аплицирање и пред реализација на поддршката, не треба да биде понизок од просечниот број вработени лица на неопределено време во претходна календарски година, освен ако причините за намалување на бројот на вработени лица на неопределено време се поради прекин на работниот однос (поради отказ од работникот), остварување на право на пензија, смрт или неспособност за работа.
- ◆ Работодавачот да има најмалку едно вработено лице на неопределено време.
- ◆ Лицата на кои работниот однос (на определено или неопределено време) им престанал во период од една година пред вработување во активната мерка, нема да бидат поддржувани со повторни вработувања кај истиот работодавач.
- ◆ Бројот на нововработени лица не може да биде поголем од 50% од просечниот број на вработени лица на неопределено време во претходната календарска година, при што максималниот број неможе да биде поголем од 10 лица кај еден работодавач во една календарска година.
- ◆ Да исплаќа бруто плата согласно просечен износ на исплатена плата за занимања во сообраќајната струка односно возачи за Ц, ЦЕ и Д – категорија

За невработени лица:

- ◆ Лицата заинтересирани за учество во обуката да се од евиденцијата на активни баратели на работа во АВРСМ;
- ◆ Исполнети минимални квалификации за следење на обуката.
- ◆ Лицата кои ќе се вклучат во обуката за „Ц“ категорија да имаат претходно добиена (минимум 1 година), полни 21 година и важечка возачка дозвола за категорија „Б“;
- ◆ Лицата кои ќе се вклучат во обуката за „ЦЕ“ категорија да имаат претходно добиена (минимум 1 година), полни 21 година и важечка возачка дозвола за категорија „Ц“;
- ◆ Лицата кои ќе се вклучат во обуката за „Д“ категорија да имаат претходно добиена (минимум 2 години), полни 24 години и важечка дозвола за категорија „Ц“;

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план

Обврски

За спроведувачи на обука

- ◆ Спроведува обука.
- ◆ Доставува месечен извештај за присутност на лицата, извештај за резултатите од месечната реализација на обуките;
- ◆ Спроведува проверка на стекнатите знаења на кандидатите пред Комисија и издава соодветен документ;
- ◆ За бројот на лицата кои успешно ќе го положат испитот им издава потврда;
- ◆ Лиценцираната автошкола доставува завршен извештај до АВРСМ.

За работодавачи од приватен сектор

- Работодавачот е обврзан бараните лица со положена возачка дозвола од соодветна категорија да ги вработи во рок од 30 дена од стекната возачка дозвола.
- Работодавачот кој вработува невработено лице во рамките на оваа програма е должен да го вработи лицето на неопределено време со полно работно време и да го задржи во работен однос најмалку 12 месеци. Доколку лицето за кое е обезбедено финансиска поддршка му престане работниот однос по било кој основ, освен во случај на смрт или неспособност за работа, работодавачот е должен во рок од 30 дена на негово место да вработи друго евидентирано невработено лице активен барател на работа од истата целна група (во однос на финансиска поддршка), во спротивно е должен да го врати износот на средствата за потрошени за да стекне лицето со возачка дозвола
- Работодавачот е должен редовно месечно да исплаќа плата
- Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните Упатства и договорот

За невработени лица:

- ◆ Редовна посета на обуката;
- ◆ Лицето кое ќе престане да ја посетува обуката од неоправдани причини се брише од евиденција на невработени во рок од една година;
- ◆ По завршената обука и положен испит, невработеното лице ќе се стекне со потврда за издавање на возачка дозвола за категорија „Ц“, ЦЕ или „Д“, податок што ќе биде внесен во индивидуалното досие на евидентираното невработено лице. Лицето кое се стекнало со потврда за издавање на возачка дозвола ќе треба да се обрати до центарот за вработување за да се информира за слободни работни места и да се пријави доколку има слободно работно место. Доколку работодавачот му понуди работно место, лицето има обврска да го прифати во спротивно доколку лицето одбие должно е да го врати целокупниот износ на трошоци за спроведената обука. Во случај лицето да не го положи испитот во предвидениот рок има право повторно да го полага на сопствен трошок.
- ◆ Кандидатот има обврска во рок од 4 месеци месеци од завршување на обуката да го полага испитот за стекнување со возачка дозвола за Ц, ЦЕ и Д- категорија.
- ◆ По стекнување на возачка дозвола невработеното лице има обврска да се вработи кај

работодавачот/ите кој/кои побарале возачи од соодветна категорија. По стекнување на возачка дозвола, невработеното лице е должно да ја прифати работата кај соодветниот работодавач. Во спротивно е должен да врати 50% од трошоците за полагање на возачки испит и стекнување на возачка дозвола.

- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

Реализација

- ◆ Јавен повик за работодавачи
- ◆ Постапка за доделување на договор за јавна набавка;
- ◆ Селекција на спроведувачи на обука;
- ◆ Јавен повик за невработени лица и пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ;
- ◆ Селекција на невработени лица;
- ◆ Обука на невработени лица;
- ◆ Мониторинг.

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план

Наслов на мерката	3.4. Обука за специјалист за мехатроника на камиони и тешки товарни возила (пилот-мерка)
Цел на мерката	Целта на мерката е да се обезбеди обука за стручна квалификација (специјалист за мехатроника на камиони и тешки товарни возила) спроведена од верификуван обучувач. Обуката ќе се спроведува во тесна соработка со работодавачот и спроведувачот на обука.
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ
Опсег на мерката	24 невработени лица регистрирани во АВРСМ во еден циклус на обука
Надлежна институција	МЕТ, МОН, АВРСМ, ЦОВ, СУГС „Владо Тасевски“-Скопје
Износ на финансиска поддршка	
<p>Лицата кои ќе учествуваат во мерката за стекнување на стручна квалификација преку мерката ќе добиваат месечен надоместок во износ од 12.000 денари, вклучувајќи осигурување за инвалидност и телесна повреда предизвикана од повреда на работа и професионално заболување како и персонален данок на доход за времетраењето на обуката за стручни квалификации .</p> <p>Обуката ќе трае 6 месеци. Спроведувачот на обука за стручна квалификација ќе добие еднократен надомест до 30.000 денари по лице вклучено во обука.</p> <p>Надоместок за мобилност во износ од 5.000 денари месечно, за лице кое ќе се вклучи во обука, доколку не е обезбедена во ЦВ во неговото место на живеење туку во најблиското подрачје на друг центар за вработување.³⁷</p>	
Корисници	
<ul style="list-style-type: none"> • Невработени лица евидентирани во АВРСМ со минимум средно образование согласно верификуваната програма • Работодавачи 	
Начин на пријавување	
<p>За невработени лица: Известување, барање и изјава за согласност, пребарување на евиденција на невработени лица, врз основа на профилирање и ИПВ.</p> <p>За работодавачи: Јавен повик/Известување; Пријава за учество во мерката.</p> <p>Спроведувач на обука за стручна квалификација:</p>	

³⁷ Вкупниот број на невработени лица кои ќе можат да добијат надоместок за мобилност изнесува 12 лица, и ќе се доделува се до искористување на средствата од буџетот на мерката.

Од регистарот на ЦОВ за верификувани даватели на програми за обука (СУГС-"Владо Тасевски").

Критериуми

За спроведувач на обука за професионални квалификации:

- Валидна потврда за спроведување на обука и/или професионален профил во потребната професија.
- Обезбедување простории/објекти, опрема за спроведување на обуката.

За невработени лица:

- Невработени лица регистрирани во Агенцијата за вработување како активни баратели на работа со минимум средно образование,

Комбинација со други мерки

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност да учествуваат во други програми и мерки од Оперативниот план.

Обврски

За СУГС „Владо Тасевски“ - Скопје, како извршител на обука

- Нуди обука за стручна квалификација според потребите на локалниот пазар на трудот;
- Спроведува верифицирана програма за обука во период од 6 месеци, во согласност со потребите на локалниот работодавач и пазарот на трудот;
- Поднесува месечен извештај за присуството на поединци, извештај за резултатите од месечното спроведување на обуките;
- Координација со работодавачите од областа на тешки товарни возила за периодот на обука за професионални квалификации;
- Доставка до работодавачите од областа на тешки товарни возила и АВРСМ на сумарен извештај и евалуација на спроведената обука.
- Спроведувачот на обука е обврзан кон лицето кое посетувало обука да му понуди можност од два пати полагање. Третиот пат полагањето е на трошок на лицето кое се обучува.

За невработени лица:

За време на обуката, кандидатот е должен:

- Редовно да посетува обуки и да ги извршува доделените работни задачи. Во случај на неможност да присуствува на работното место, да го известува работодавачот во рок од 24 часа за причината за отсуството и да донесе документ за оправдување. Во спротивно ќе биде отстранет од обуката;
- Да биде дисциплиниран и да го почитува пропишаниот ред и да го почитува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверливите материјали. Во случај да се направи штета за времето поминато на обуката поради неодговорно однесување или крајна небрежност, за истата е одговорен да го обештети давателот на обуката.
- Обуката на кандидатот престанува доколку кандидатот:
 - Не присуствува на 70% од обуката од оправдани причини (болест, вработување, основач) или менаџер по правна област, служба во воен рок);

- Своеволно ја напушти обуката;
- Исклучен е поради неоправдано отсуство од обуката и штетата предизвикана од небрежно однесување или крајна невнимателност;
- Во случај на прекин на обуката, кандидатот се брише од евиденцијата на невработени лица за период од една година, освен ако е исклучен од обуката од оправдани причини;
- По завршувањето на обуката, кандидатот положува завршен испит, а доколку не се јави на завршниот испит, должен е да ги врати платените средства дотогаш и ќе биде избрише од евиденцијата на невработени лица за период од една година.

За работодавачот и останати компании од областа на тешки товарни возила со кои училиштето ќе склучи договор за соработка:

- Обезбедена опрема за обука за соодветната квалификација и обучени наставници од СУГС „Владо Тасевски“ – Скопје за квалитетно спроведување на обуката.
- Промоција на мерката на ниво на скопскиот регион.
- Повремено или редовно присуство на претставник за време на траењето на обуката.
- Соработка (консултации) со наставниот кадар вклучен во обуките со цел да се обезбеди квалитетна обука за вклучените лица.
- Да понуди вработување одреден број на успешно обучени лица во рок од еден месец по завршувањето на обуката и да ги задржи на пробна работа минимум 3 месеци или да даде препораки за вработување на други слични компании кои имаат потреба од вработување на лица со стекнати професионални квалификации.

Реализација

- Промоција на мерката
- Пријавување на невработени лица
- Понуда за обука за стручни квалификации според потребите на локалниот пазар на трудот
- Селекција на невработени лица
- Обука за професионални квалификации
- Вработување
- Следење

Наслов на мерката	3.5. Валидација на стручни квалификации на невработени лица за полесно интегрирање на пазарот на труд (пилот мерка)
Цел на мерката	Мерката претставува интервенција насочена кон подобрување на вработливоста и економската активност на невработените лица преку процеси на валидација (препознавање) и сертификација. Со тоа, мерката создава услови за развој на човечките ресурси и поттикнување на локалниот економски раст.
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ, со минимум завршено основно образование.
Опфат на мерката	200 невработени лица евидентирани во АВРСМ
Опис на мерката	Мерката овозможува активирање на невработени лица преку процеси на валидација на целосна или парцијална стручна квалификација, и можност за понатамошно вклучување во други мерки за обука од ОП за стекнување на целосна квалификација. Стручни квалификации од секторите: Геологија, рударство и металургија; Градежништво и геодезија; Графичарство; Економија, право и трговија; Електротехника и информатички технологии; Земјоделство, рибарство и ветеринарство; Здравство и социјална заштита; Лични и други услуги; Машинство; Сообраќај, транспорт и складирање; Текстил, кожа и слични производи; Угостителство и туризам, хемија и технологија; и Шумарство и обработка на дрво.
Надлежна институција	АВРСМ, МЕТ, МОН, ЦОВ, РЦСОО
Висина на финансиската поддршка	
Во фазата на стекнување со стручна квалификација и пракса:	
<ul style="list-style-type: none"> • РЦСОО ќе добијат еднократен надоместок во висина до 8.000 денари за спроведување на валидација на стручна квалификација по невработено лице. 	
Корисници	
Невработени лица од евиденција на АВРСМ со завршено минимум основно образование	
Начин на пријавување	
Известување, Пријава и Изјава за согласност, Пребарување од евиденцијата на невработени лица, врз основа на профилирање и ИПВ.	
Критериуми	
За спроведувачите на обука за стручни квалификации:	
<ul style="list-style-type: none"> • Акредитирани РЦСОО за валидација на неформално образование и информално учење • Важечка верификација за реализација на обука и/или профил на занимање од 	

потребната струка

- Обезбедување простории/капацитети, опрема за реализација на обуката

За невработени лица:

- Невработени лица евидентирани во Агенција за вработување како активни баратели на работа

Комбинација со останати мерки

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план.

Обврски

За РЦСОО

- Индивидуална проценка на невработените лица согласно претходно стекнатите знаења и вештини и образовното ниво на кандидатите;
- Спроведува постапка за валидација на стручни квалификации и подготвува извештај за спроведената валидација;
- Спроведува проверка на стекнатите знаења/квалификации пред Комисија и издава соодветен документ пропишан од Министерството за образование и наука (МОН) и/или од Центарот за образование на возрасните (ЦОВ), односно Сертификат пропишан согласно Законот за образование на возрасните.

За невработени лица:

За времетраење на валидацијата кандидатот е должен:

- Да ги извршува доделените задачи. Во случај на спреченост за присуство на валидацијата, во рок од 24 часа да го извести спроведувачот за причината поради која отсутува и да донесе документ за оправдување. Во спротивно ќе биде исклучен од валидацијата;
- Да биде дисциплиниран и да го почитува пропишаниот ред и почитува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали. Во случај да направи штета за време на обуката поради несовесно однесување или крајно невнимание, должен е истата да ја надомести на спроведувачите на валидацијата.

Правото на валидација на кандидатот престанува ако кандидатот:

- Самоволно ја напушти валидацијата;
- Не достави соодветни документи кои се потребни да се направи проценка на кандидатот;
- Е исклучен поради неоправдано отсуство од процесот на валидација;
- Доколку има потреба кандидатот полага испит пред Комисија и доколку не се јави/не присуствува на полагањето на испитот, се брише од евиденција на невработени лица за период од една година.

Реализација

Пилот мерката ќе се реализира во центрите за вработување: Скопје, Битола, Прилеп, Охрид, Струга, Дебар, Куманово, Тетово, Гостивар, Велес, Штип, Струмица, Кочани, Кичево и Гевгелија.

Реализацијата на мерката ќе се спроведува преку соработка со седумте **Регионални центри за стручно образование и обука (РЦСОО)** лоцирани во следните градови: Битола, Охрид, Куманово, Тетово, Велес, Штип и Струмица.

Мерката ќе се реализира преку следните чекори:

- Промоција и информирање на јавноста и целната група за содржината, придобивките и можностите што ги нуди мерката;
- Креирање на локални партнерства и платформа за вработување, со вклучување на АВРСМ, РЦСОО, општините преку ЛЕР канцелариите, занаетчиските комори, локални компании, граѓански организации и други релевантни чинители;
- Проактивно идентификување и мотивирање на невработени лица со различен образовен профил.
- Вклучување на мрежата на ментори за вработување (стручни лица ангажирани преку НВО) кои ќе даваат поддршка од самиот почеток при идентификување на лицата и заедно со координаторот од ЦВ ќе помогнат при изработка на индивидуалниот план за вработување (ИПВ)
- Пријавување на невработени лица и изработка или ажурирање на индивидуален план за вработување ИПВ.
- Селекција на невработени лица кои ќе се вклучат во пилот мерката.
- Изработка на индивидуална проценка на претходно стекнатите знаења и вештини и образовното ниво на кандидатот од страна на РЦСОО
- Валидација на претходно стекнато знаење и вештини по пат на неформално образование и информално учење.
- Доколку има потреба, понуда на обука за стручни квалификации според потребите на локалниот пазар на труд.
- РЦСОО нуди соодветни програми за обука за стручни квалификации или го координира спроведувањето на обуката преку верификувани спроведувачи на обука од регистарот на ЦОВ.
- Обука за стручни квалификации и стекнување со соодветен документ по завршување на обуката (Сертификат и додатоци на сертификат).
- Мониторинг

4. ПРАКТИКАНТСТВО

Наслов на мерката	4. Практикантство
Цел на мерката	Стекнување практични работни знаења и вештини потребни за извршување работни задачи на одредени работни места ³⁸
Целна група	Невработени лица до 29 години со минимум завршено средно образование
Опфат на мерката	1.150 невработени лица евидентирани во АВРСМ
Надлежна институција	АВРСМ и МЕТ
Висина на финансиската поддршка	
Лицата што ќе се вклучат во практикантство ќе добијат месечен надоместок во висина од 12.000 денари месечно (со вклучено осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест и данок на личен доход) за период до 3 месеци.	
Корисници	
Невработени лица до 29 години со минимум завршено средно образование Работодавачи од приватен и од граѓански сектор	
Начин на пријавување	
<p>За работодавачи: Јавен повик/Известување, Пријава за учество во мерката</p> <p>За невработени лица: Јавен повик/ Известување, пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање, ИПВ и индивидуален план за активација, Пријава и Изјава за согласност.</p>	
Критериуми	
<p>За работодавачи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Да подготви план за оспособување на практикантот, со наведени работни задачи и активности; ◆ Работодавачот да има најмалку едно вработено лице на неопределено време, со исклучок на граѓанските организации и ангажирање на жени-Ромки како практиканти; ◆ Работодавачот треба да назначи ментор за практикантот што ќе го води и ќе го надгледува при извршувањето на предвидените задачи и работни активности, и 	

³⁸ При одобрување на договори за практикантство да се користат резултатите од последната Анкета за потребата од вештини на пазарот на труд спроведена од АВРСМ посебно во делот на сектори и дејности каде е констатиран недостиг од работна сила.

- ◆ Да ги имаат подмирено сите обврски врз основ на исплатени плати и придонеси од задолжително социјално осигурување.

За невработени лица:

- ◆ Млади до 29 години со минимум завршено средно образование.

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план

Обврски

За невработени лица:

- ◆ Редовно да се јавуваат на работното место;
- ◆ Во случај на спреченост, во рок од 24 часа да го извести работодавачот за причината поради која отсутува и по доаѓањето да донесе документ за оправдување;
- ◆ Во случај да предизвика штета кај работодавачот за време на практичната работа, намерно или од тешка небрежност, должен е штетата да му ја надомести на работодавачот согласно одредбите од Законот за облигациони односи;
- ◆ Да го извести работодавачот за штетни последици за кои е запознаен дека може да настанат за него, за трети лица или за работодавачот;
- ◆ Правата и обврските се опишани и регулирани во Оперативните упатства и договорот.

За работодавачи:

- ◆ Да подготви план и програма за оспособување на практикантот, со наведени работни задачи и активности;
- ◆ Работодавачот треба да назначи ментор за практикантот, што ќе го води и надгледува при извршувањето на предвидените задачи и работни активности;
- ◆ Да доставува месечен извештај за редовност на практикантот до ЦВ;
- ◆ Да издаде потврда за завршена практикантска работа;
- ◆ Да обезбеди средства за заштита при работа, доколку за работното место на кое се врши практикантската работа е пропишано да се користат;
- ◆ Да издаде on-line скенирана и потпишана потврда за завршена практикантска работа и да ја достави и до практикантот и до надлежно лице од центарот за вработување
- ◆ Да обезбеди тајност на личните податоци и заштита на приватноста на практикантот.

Реализација

- ◆ Пријава за учество на работодавачи;
- ◆ Селекција на работодавачи;
- ◆ Објавување јавен повик/известување за невработени лица;
- ◆ Селекција на невработени лица;
- ◆ Реализација на практикантската работа во времетраење до 3 месеци и
- ◆ Мониторинг.

5.ПРОГРАМА ЗА РАБОТНО АНГАЖИРАЊЕ

Програмата обезбедува социјална вклученост на потешко вработливи лица заради стекнување на одредени вештини и нивно постепено вклучување на пазар на труд, преку имплементација на општински проекти од инфраструктура и заштита на животната средина на локално ниво.

Наслов на мерката	5.1. Јавни работи
Цел на мерката	Зголемување на вработливоста преку работно ангажирање на невработени лица во проекти од инфраструктура и заштита на животната средина на локално ниво
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ со основно и без основно образование и корисници на ГМП
Опфат на мерката	600 невработени лица евидентирани во АВРСМ
Надлежна институција	АВРСМ, МЕТ, единици на локална самоуправа, ЗЕЛС, МЖСПП, МЛС, и Град Скопје
Висина на финансиската поддршка	
800 денари по работно ангажирано лице - дневно со вклучено осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест и данок на личен доход. Работното ангажирање може да биде реализирано во еден циклус годишно, во времетраење од 30 дена по 4 часа дневно.	
Корисници	
Невработени лица од евиденција на АВРСМ без образование и со основно образование, корисници на ГМП Единици на локалната самоуправа и Град Скопје	
Начин на пријавување	
<p>За општините: Јавен повик, Пријава и Апликација во која е образложена програмата за изведување јавни работи</p> <p>За невработени лица: Известување и пребарување од евиденција на невработени лица на АВРСМ, Изјава за согласност</p>	
Критериуми	
Селектирана програма за извршување јавни работи од инфраструктурен карактер и заштита на животната средина на локално ниво.	

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за учество во други мерки и програми од Оперативниот план.

Обврски

За општината:

- Список за редовност на ангажираните лица;
- Исплата на месечен надоместок на ангажираните лица;
- Доказ за извршена исплата на надоместок на ангажираните лица;
- Кофинансирање на општините во износ од најмалку 20% од дневниот надоместок.

За невработени лица:

- За времетраење на јавните работи кандидатот е должен: да биде редовен и да ги извршува доделените работни задачи; во случај на спреченост за присуство на работното место, во рок од 24 часа да го извести работодавачот за причината поради која отсуствува и да донесе документ за оправдување; да биде дисциплиниран и да го почитува пропишаниот ред и го чува имотот, средствата за работа и совесно да ракува со доверените материјали; во случај да направи штета кај изведувачот на работите за време на изведувањето на јавните работи, а поради несовесно однесување или крајно невнимание, должен е истата да ја надомести.
- Редовно да се јавуваат на работното место и Центарот за вработување.

Реализација

- ◆ Апликација од општината и/или Град Скопје
- ◆ Селекција на доставните предлог-програми
- ◆ Селекција на невработени лица
- ◆ Работно ангажирање на невработените лица
- ◆ Доставување извештај/извештаи за редовност на ангажираните лица
- ◆ Исплата на надоместок
- ◆ Мониторинг

Наслов на мерката	5.2. Работно ангажирање за пожарникари
Цел на мерката	Зголемување на вработливоста преку работно ангажирање на невработени лица, насочени кон обезбедување на пожарничарски услуги ³⁹ на локално ниво
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ
Опфат на мерката	250 невработени лица евидентирани во АВРСМ, ⁴⁰
Надлежна институција	АВРСМ, МЕТ, МОН, ЗЕЛС, ДЗС ЕЛС и Град Скопје, РЦСОО и јавни установи
Висина на финансиската поддршка	
<p>18.000 денари месечен надоместок (со вклучени данок на личен доход и осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест) по вклучено невработено лице во обука во времетраење од 2 месеци.</p> <p>Невработените лица кои не поседуваат соодветен признат сертификат/уверение за стекнати вештини/компетенции како пожарничар задолжително ќе бидат вклучени на обука спроведена од страна на верификуван спроведувач на обука. Спроведувачите на обука ќе добијат надоместок до 18.000 денари за лице по обука.</p> <p>Надоместок за мобилност во износ од 5.000 денари месечно, за лице кое ќе се вклучи во обука, доколку не е обезбедена во ЦВ во неговото место на живеење туку во најблиското подрачје на друг центар за вработување.⁴¹</p> <p>40.000 денари (32.000 финансирани преку буџетот на АВРСМ и 8.000 денари кофинансирање од страна на општините и Град Скопје (Општини кај кои се воспоставени територијални противпожарни единици⁴²) по работно ангажирано лице месечно (со вклучени данок на личен доход и осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест) во период од 4 месеци односно до траењето на сезоната на пожари за ангажман од 40 работни часа неделно</p> <p>За 250 невработени лица финансирани преку буџетот на АВРСМ, единиците на локална самоуправа обезбедуваат кофинансирање од најмалку 20% од месечниот надоместок за работниот ангажман.</p>	

³⁹ https://csoo.edu.mk/images/STANDARDI/Zanim017/hem_pozarnikar.pdf

⁴⁰ Предност за учество во мерката ќе имаат лицата кои веќе биле ангажирани во предходната година.

⁴¹ Вкупниот број на невработени лица кои ќе можат да добијат надоместок за мобилност изнесува 200, и ќе доделува се до искористување на средствата од буџетот на мерката.

⁴² Согласно Закон за пожарничарство.

Корисници
Невработени лица од евиденција на АВРСМ ЕЛС ⁴³ (со територијални противпожарни единици) и Град Скопје
Начин на пријавување
<p>За општините: Јавен повик, Апликација поткрепена со меморандум(и) за соработка со НВО(и), со локални институции и други релевантни партнери</p> <p>За невработени лица: Јавен повик на локално ниво/Известување, Пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ, Пријава и Изјава за согласност</p> <p>За крајните корисници: Јавен повик, Пријава и Изјава за согласност</p>
Критериуми
Апликација од општината со наведени: пожарникарски услуги во согласност потребите на локално ниво,
КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ
По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план.
Обврски
<p>За општината:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Месечни извештаи за напредокот на активностите на локално ниво ◆ Исплата на месечен надоместок на ангажираните лица ◆ Кофинансирање од општините и Град Скопје во износ од 8000 денари од месечниот надоместок за време на работниот ангажман на лицето. <p>За невработени лица:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Редовно да се јавуваат на работното место за кое се работно ангажирани и ◆ Редовно да се пријавуваат во Центарот за вработување каде што се евидентирани како невработени лица. <p>За спроведувачите на обука:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Спроведува обука верификувана од ЦОВ и МОН ◆ Доставува месечен извештај за присутност на лицата, и извештај резултатите од

месечната реализација на обуките

- ◆ Спроведува проверка на стекнатите знаења на кандидатите пред Комисија и издава соодветен документ пропишан од Министерството за образование и наука (МОН) и/или од Центарот за образование на возрасните (ЦОВ)
- ◆ На лицата кои што успешно ќе го положат испитот им издава сертификат пропишан од МОН/ЦОВ
- ◆ Спроведувачот на обука доставува завршен извештај и евалуација за реализираната обука.

Реализација

- ◆ Јавен повик до општините
- ◆ Апликација од општината
- ◆ Селекција на доставените предлог-програми
- ◆ Објавување јавен повик на локално ниво и во центрите за вработување за невработени лица
- ◆ Селекција на невработени лица согласно претходно доставени и одобрени критериуми за селекција на невработените лица
- ◆ Обука и работно ангажирање на невработените лица
- ◆ Доставување извештаи за напредокот на активностите
- ◆ Исплата на месечен надоместок
- ◆ Мониторинг

6. ЕКОНОМИЈА НА ГРИЖА

Програмата обезбедува вклучување на невработени лица заради стекнување на знаења, вештини и компетенции за обезбедување на услуги на грижа во заедницата и можност за работно ангажирање во областа на економијата за грижа, согласно потребите на граѓаните на локално ниво.

Наслов на мерката	6. Општинско-корисна работа
Цел на мерката	Зголемување на вработливоста преку работно ангажирање на невработени лица, насочени кон обезбедување на социјални и здравствени услуги на локално ниво
Целна група	Невработени лица од евиденцијата на АВРСМ со соодветен сертификат
Опфат на мерката	150 невработени лица евидентирани во АВРСМ, од кои - 50 лица ќе се финансираат 100% од буџетите на општините и Град Скопје
Надлежна институција	АВРСМ, МСПДМ, МОН, УНДП, општините и Град Скопје
Висина на финансиската поддршка	
<p>24.000 денари (19.200 денари финансирани преку буџетот на АВРСМ и 4.800 денари кофинансирање од страна на општините и Град Скопје) по работно ангажирано лице месечно (со вклучени данок на личен доход и осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест) во период од 9 месеци, за ангажман од 40 работни часа неделно.</p> <p>Вкупниот период на вклученост на невработените лица преку програмата изнесува 9 месеци.</p> <p>За 100 невработени лица финансирани преку буџетот на АВРСМ, единиците на локална самоуправа обезбедуваат кофинансирање од најмалку 20% од месечниот надоместок за време на работниот ангажман. За останатиот број на невработени лица, месечниот надоместок за време на работниот ангажман ќе биде целосно (100%) покриен од буџетите на општините и Град Скопје (до 50 лица). Максимален број на ангажирани лица по општина финансирана од буџетот на АВРСМ е 20⁴⁴.</p>	
Корисници	
<p>Невработени лица од евиденција на АВРСМ сертификат Крајни корисници на услуги од социјалната и здравствената сфера</p>	

⁴⁴ Може да се зголеми опфатот на невработени лица по единица на локална самоуправа (над 20 лица), доколку за дополнително ангажираните лица во одредена општина и Град Скопје, финансиите се целосно обезбедени од буџетот на општината односно Град Скопје.

Општини и Град Скопје

Начин на пријавување

За општините:

Јавен повик, Апликација поткрепена со меморандум(и) за соработка со НВО(и), со локални институции и други релевантни партнери

За невработени лица:

Јавен повик на локално ниво/Известување, Пребарување од евиденција на невработени лица врз основа на профилирање и ИПВ, Пријава и Изјава за согласност

За крајните корисници:

Јавен повик, Пријава и Изјава за согласност

Критериуми

Апликација од општината со наведени: а) социјални услуги во согласност потребите на локално ниво, б) здравствени услуги во согласност со потребите на локално ниво в) приоритетни целни групи на невработени лица од ранливите категории и г) приоритетните целни групи на крајни корисници.

КОМБИНАЦИЈА СО ДРУГИ МЕРКИ

По завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за учество во други програми и мерки од Оперативниот план.

Обврски

За општината:

- Месечни извештаи за напредокот на активностите на локално ниво
- Исплата на месечен надоместок на ангажираните лица
- Кофинансирање од општините и Град Скопје во износ од најмалку 20% (4.800 денари) од месечниот надоместок.

За невработени лица:

- Редовно да се јавуваат на работното место за кое се работно ангажирани и
- Редовно да се пријавуваат во Центарот за вработување каде што се евидентирани како невработени лица.

Реализација

- Јавен повик до општините
- Апликација од општината
- Селекција на доставените предлог-програми
- Објавување јавен повик на локално ниво и во центрите за вработување за невработени лица и крајни корисници
- Селекција на невработени лица и крајни корисници согласно претходно доставени и одобрени критериуми за селекција на невработените лица согласно оперативни

упатства

- Работно ангажирање на невработените лица
- Испорачување на услуги до крајните корисници
- Доставување извештаи за напредокот на активностите
- Исплата на месечен надоместок
- Мониторинг

7. Исплата на младински додаток

Наслов на мерката	7. Исплата на младински додаток
Цел на мерката	Поттикнување на вработување на младите лица до 23 години за вработување во дејностите на производството по завршување на средното образование, со што ќе се придонесе до подобрување на нивниот животен стандард со работа и задоволување на потребите на работодавачите со соодветно квалификувана работна сила.
Целна група	Млади лица до 23 години кои ќе засноваат работен однос или се вработени во дејностите од областа на производството
Опфат на мерката	3.500 млади лица до 23 години
Надлежна институција	АВРСМ
Висина на финансиската поддршка	
3.000 денари месечно по вработено лице.	
Корисници	
<p>Младински додаток може да користи младо лице до 23 години кое ги исполнува следните услови :</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ е опфатено со задолжително социјално осигурување по основ на вработување кај работодавач или самовработување со претежно производствена дејност; ◆ е вработено во приватна агенција за вработување и е отстапено на работа кај работодавач со претежно производствена дејност или ◆ е опфатено во задолжително социјално осигурување како индивидуален земјоделец. 	
Начин на пријавување	
<p>За корисниците: Поднесено барање во надлежниот Центар за вработување, според место на живеење на младото лице, доколку младото лице ги исполнува условите утврдени со Законот за младински додаток.</p>	

II УСЛУГИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија (АВРСМ) со своите центри за вработување (ЦВ) развива и спроведува услуги за зголемување на конкурентноста на работната сила и задоволување на потребите на пазарот на трудот, преку примена на индивидуален пристап во работењето ориентиран кон потребите на невработените лица и работодавачите.

АВРСМ, исто така, реализира активности за промоција и запознавање на работодавачите за мерките и услугите што им се достапни. Во соработка со работодавачите, центрите за вработување вршат посредување при вработување на работна сила во согласност со барањата на работодавачот, нивно вклучување во одредени активни програми и мерки за вработување, континуирано известување и информирање за сите тековни активности и активни програми и мерки за вработување итн.

Информирањето и повикувањето на невработените лица за учество во услугите за вработување се врши преку писмени и усни известувања, телефонски контакти, СМС пораки, информации на веб порталот на АВРСМ и др. Учесниците ќе бидат вклучени во услугите во Центарот за вработување, врз основа на искажаните потреби и интереси, советувањето и препораките од Индивидуалниот план за вработување (ИПВ) на лицето и др.

Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија ги обезбедува следните услуги:

1. ПОМОШ ПРИ БАРАЊЕ РАБОТА

Услугата опфаќа профилирање и подготовка на Индивидуален план за вработување, советување за вработување, обезбедување информации за состојбите и барањата на пазарот на трудот, односно слободните работни места, како и информации за активните програми и мерки за вработување и услугите што ги обезбедува АВРСМ. Дополнително, центрите за вработување нудат помош на невработените лица за изработка на CV и мотивациско писмо, зајакнување на вештините за успешно претставување пред работодавачите на интервју за работа, преку информирање и советување, и вршат едукација за користење на онлајн услугите на АВРСМ преку веб порталот на АВРСМ, како и организирање на инфо-средби за млади и за други невработени лица и др.

2. МОТИВАЦИСКИ ОБУКИ

Мотивациските обуки ќе бидат организирани како еднодневни обуки во центрите за вработување, кои имаат за цел зголемување на информираноста на невработените лица, како и зајакнување на нивната мотивација за активно барање работа, за вклучување во активните програми и мерки за вработување и др. Мотивирањето на невработените лица

активно да бараат работа ќе се реализира и преку индивидуален приод, доколку невработените лица искажат потреба од дополнителна поддршка и советување.

3. ОБУКИ „ПОДГОТОВКА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ И ЗА РАБОТА“

Услугата опфаќа спроведување на обуки за невработени лица со фокус на млади лица до 29 години според програмата „Подготовка за вработување и за работа“. Обуките имаат за цел да им помогнат на невработените лица во развојот на вештините кои се потребни за подготовка за вработување и за работа, како што се вештините за личен развој, вештините за барање работа, комуникациските вештини, вештините за соодветно однесување на работното место, знаењата и вештините за тимска работа и лидерство, за безбедноста, правата и обврските на работа и др.

4. ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЕНТАЦИЈА И КАРИЕРНО СОВЕТУВАЊЕ

Услугата опфаќа различни активности за информирање, групно и индивидуално кариерно советување и др. Невработените лица можат да бидат вклучени во повеќе активности во рамките на услугата, во согласност со нивните интереси и потреби. Професионалната ориентација и кариерното советување овозможува невработените лица да развијат вештини за барање работа и планирање и управување со сопствениот кариерен развој, помош при изборот на занимање, обука или вработување, како и дополнителна поддршка при процената на сопствените потенцијали за вработување и нивно усогласување со реалните потреби на пазарот на трудот.

5. ПОСРЕДУВАЊЕ ПРИ ВРАБОТУВАЊЕ

Посредувањето се спроведува по добивањето на Барање за посредување при вработување од страна на работодавачот. Оваа услуга опфаќа советување и помош на работодавачите преку пребарување кандидати за слободни работни места од евиденцијата на невработени лица на АВРСМ, спроведување на предселекција, упатување на невработените лица кај работодавачите на интервју за вработување и др.

6. УСЛУГИ ЗА РАБОТОДАВАЧИ

Услугите за работодавачите опфаќаат: информирање, советување и обезбедување можности за користење на услугите и активните програми и мерки за вработување и други можности за вработување на невработени лица што се достапни преку АВРСМ, користење на електронските услуги на АВРСМ, информации и совети од областа на трудовото законодавство, учество во заеднички настани како што се форумите за работодавачи и др.

7. АНКЕТА ЗА ПОТРЕБА ОД ВЕШТИНИ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ

Преку анкетање на работодавачите од приватниот сектор, ќе се обезбедат информации за нивните потреби од нови вработувања во период од 6 до 12 месеци. Преку однапред подготвен прашалник, ќе се утврдат потребите од занимања на планираните нови вработувања и вештини со кои треба да располагаат невработените лица за планираните нови вработувања кај работодавачите. За реализација на анкетата ќе се ангажираат 20 невработени лица од страна на АВРСМ во период од 1 месец со надоместок по лице од 23.000 денари (со вклучено осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест и данок на личен доход).

ГАРАНЦИЈА ЗА МЛАДИ

Со Гаранција за млади (ГМ) на младите лица (15-29 години) во период од четири месеци по евидентирање во евиденцијата за невработени лица им се понудува вработување, континуирано образование и обука, односно вклучување во некоја од активните програми и мерки за вработување.

Во 2026 година имплементацијата на Гаранцијата за млади ќе продолжи да се реализира на целата територија на Република Северна Македонија, со посебен акцент на NEET-млади лица (лица кои се невработени, не се вклучени во образование или обука). Планираниот опфат на учесници во Гаранција за млади на целата територија на Република Северна Македонија е околу 10.000 млади лица. Програмата ќе се смета за успешна доколку најмалку 30% од вклучените лица во ГМ, успешно излезат од истата во период од 4 месеци, односно ќе бидат вработени, повторно вклучени во образовниот процес или ќе бидат вклучени во активни програми и мерки за вработување.

За таа цел, потребна е координирана и заедничка акција на повеќе владини институции, пред сè на МЕТ, АВРСМ и МОН, социјални партнери и граѓански организации. Граѓанските организации ќе бидат вклучени во делот на теренските активности, односно наоѓање на NEET-млади, нивно запознавање со Гаранцијата за млади, можностите кои ги нуди Гаранцијата за млади и мотивирање за вклучување во Гаранцијата за млади.

На младите невработени лица кои ќе бидат вклучени во ГМ ќе им бидат понудени соодветни услуги на пазарот на трудот, како и програми и мерки за вработување што ќе овозможи нивна активација и мотивирање за вклучување на пазарот на трудот.

АКТИВАЦИЈА НА КОРИСНИЦИ НА ГМП

Во реформиранiot систем на социјална заштита се предвидува зајакната активација на корисниците на гарантирана минимална помош (ГМП) на начин што работоспособни членови на домаќинството ќе се вклучат во активните програми и мерки за вработување заради подобрување на нивната вработливост и вработување.

Ова подразбира задолжително континуирано учество на обуки, како и прифаќање на понуда за вработување.

Во оваа насока покрај другото, на корисниците ќе им се обезбеди поддршка за подобрување на нивните вештини со што ќе станат поконкурентни на пазарот на трудот.

За реализација на активацијата на корисниците на ГМП потребна е соработка помеѓу лицето кое е водител на случајот и други стручни работници од центрите за социјална работа (ЦСР) како и одговорните лица од центрите за вработување задолжени за имплементација на услугите за вработување (мотивациски обуки, професионална ориентација и кариерно советување и др.).

Ќе се продолжи со изработка на индивидуални планови за активација, преку кои ќе им се овозможи на корисниците на ГМП да бидат вклучени во програми, мерки и услуги за вработување предвидени со Оперативниот План за 2026 година. Постојниот систем на активација ќе продолжи да го промовира пристапот на вклучување на овие лица на пазарот на трудот, што ќе биде поврзан со поддршка и развој на индивидуалните способности и потенцијали на корисниците на програмите и мерките.

ПРОФЕСИОНАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЈА И ВКЛУЧУВАЊЕ НА ПАЗАР НА ТРУД НА ЛИЦА СО ПОПРЕЧЕНОСТ

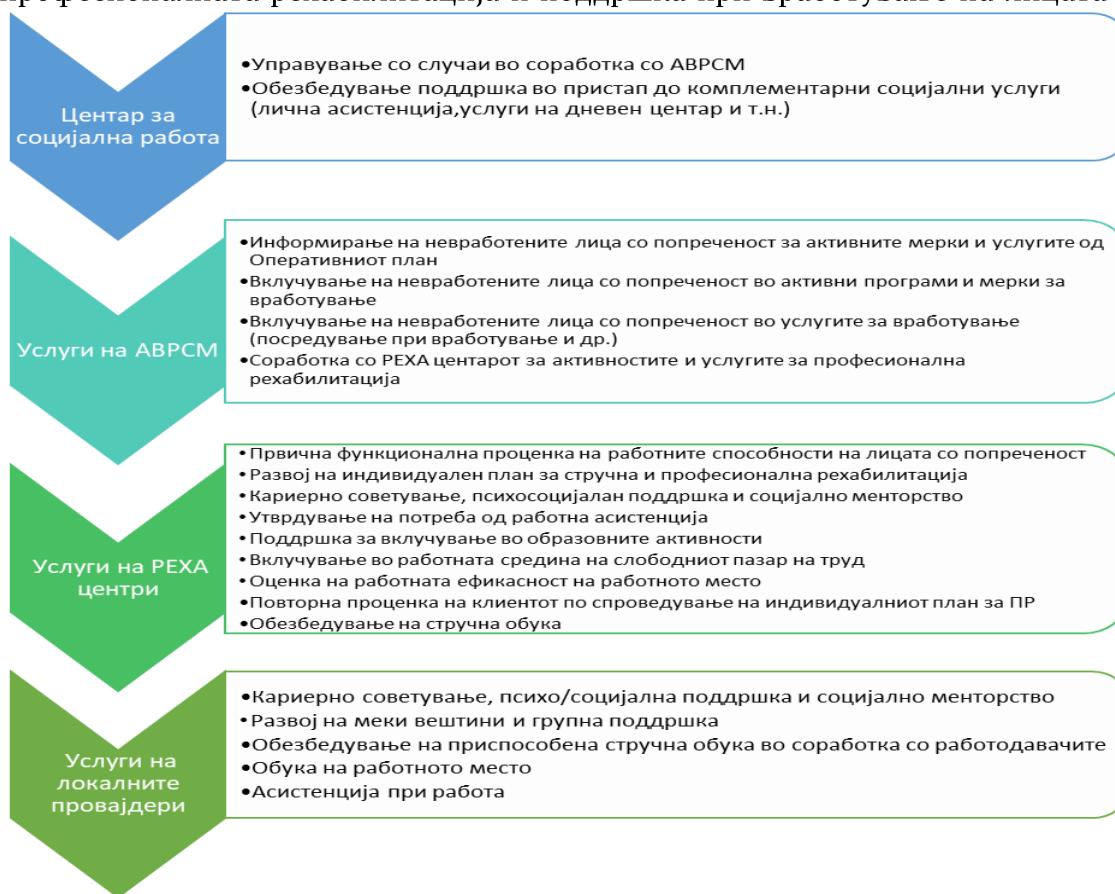
Професионалната рехабилитација како систем на услуги ќе им овозможи на лицата со попреченост индивидуализирана поддршка, со цел нивно целосно вклучување на отворениот пазар на труд. Ќе се спроведе преку соработка на МЕТ, МСПДМ, АВРСМ и ИНОВА.

Професионалната рехабилитација како модел ќе се постави и спроведува во РЕХА Центрот за професионална рехабилитација и поддршка при вработувањето на лица со попречености во Скопје.

Во рамките на овој модел, услугите ќе се обезбедуваат локално, во заедницата на клиентот. Моделот овозможува спроведување на пристап ориентиран кон клиентот кој во фокусот ги има неговите индивидуални потенцијали и се спроведува во рамки на локална мрежа на даватели на услуги - Реха центарот, центри за вработување на АВРСМ, граѓански организации, тренинг центри, образовни установи, работодавачи и т.н.

Центрите за вработување во соработка и координација со Реха центарот ги реализираат следните услуги и активности: информирање, идентификување и евидентирање на лица со попречености во евиденцијата на невработени лица, вклучување во активни мерки, услуги на посредување при вработување, советување и следење на нивниот статус во процесот од активирање, работно ангажирање и вработување.

Шема – приказ на идниот модел и активности на сите активни чинители во процесот на професионалната рехабилитација и поддршка при вработување на лицата со попречености

III Промоција

Промовирање и информирање на можностите за вработување и зголемување на вработливоста преку Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026

година

„Од информација до кариера и развој“

Делот за (про)активна комуникациска поддршка поврзани со активните програми и мерки во рамките на ОП 2026 ќе се реализираат со лидерство и координација со работната група. Работната група ќе биде составена од претставници од неколку институции вклучени во реализацијата на овогодинашениот план на активности, како ресорното Министерство за економија и труд, Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, канцеларија на Претседател на Влада на РС Македонија како и други претставници според насоките на МЕТ и АВРСМ.

Конкретен план за работа на групата ќе биде изготвен дополнително.

Сите вклучени страни во активните програми и мерки во 2026 година, како и таргетирање на што е можно поголем број потенцијални корисници, стратешкиот приод и во овој проектен циклус ќе биде дефиниран според 4 главни критериуми:

1. Синхронизирано: Информациите се праќаат во комуникација и координација со сите вклучени страни според однапред изготвениот календар на работната група
2. Навремено: Јасно се наведуваат сите временски рамки на старт и крај на акцијата
3. Релевантно: Информациите се поткрепени со концизни и децидни извори, изјави од сите вклучени страни
4. Проактивно: Протоколот на информацијата не завршува со нејзино пласирање. Целта е истата да поттикне интерес, прашања и дискусија.

Главните комуникациски пораки ќе бидат директно насочени кон сите целни групи и подгрупи, со концизно презентирање на бенефитите, условите и процедурите од секоја програма/мерка.

Сите пораки ќе бидат усогласени со сите вклучени страни, јасно потенцирајќи ја улогата и важноста од мулти – секторскиот пристап. Посебно внимание ќе се обрне на дополнителните можности и промотивни потенцијали на секоја одделна тема.

Цели на промотивните активности

- ✓ Промоција на програмите, мерките и услугите на пазарот на трудот, особено за младите лица до 29 години
- ✓ Дистрибуција на навремени, точни и релеватни информации наменети за целните групи
- ✓ Активирање на медиумите за поактивно следење на релеватни теми од интерес
- ✓ Поголема видливост и медиумско известување за програмите, мерките и услугите не само меѓу целните групи, туку и кај пошироката јавност
- ✓ Поттикнување поголема вклученост на компаниите во реализација на програмите, мерките и услугите од Оперативниот план
- ✓ Интегрирање канали за повратни информации заради приспособување и подобрување на пристапот во афирмација на мерките и програмите

Примарни целни групи:

А) невработени лица со фокус на:

- ◆ Невработени млади лица до 29 години - се една од најзначајните целни групи кои се насочени програмите, мерките и услугите за вработување од ОП2026 година
- ◆ лица со попреченост
- ◆ невработени лица од рурални средини, ранливи категории и тешко вработливи групи
- ◆ корисници на гарантирана минимална помош (ГМП)
- ◆ невработени жени
- ◆ повратници

Б) бизнис сектор

- ◆ работодавачи со фокус на микро, мали и средни претпријатија
- ◆ провајдери на обука (формални и неформални)

Секундарна целна група:

Општа јавност

Комуникациската стратегија ја дефинира и општата јавност како целна група поради нејзиниот капацитет за афирмација на програмите, мерките и услугите за вработување коишто произлегуваат од оперативниот план.

Стратегијата за промоција ќе ги содржи следните компоненти

Компонента 1: Испитување на степенот на информираност на јавноста за мерките за вработување од ОП2026

За успешно спроведување на промотивните активности во рамките на ОП2026, потребно е теренско истражување на репрезентативен примерок на национално ниво. Истражувањето ќе

мапира реална слика за препознатливоста и информираноста за активните мерки и програми за вработување. Наодите ќе бидат основа за дизајнирање и реализација на плановите за овие мерки, како и за идентификување на ефективни начини за промоција, кои ќе се користат во идните планирачки сесии.

Компонента 2: Информирање на целните групи за мерките од ОП2026

Преку интегрирана кампања во времетраење од една година, ќе се промовираат можностите за вработување. Кампањата ќе вклучува активности на традиционални и социјални медиуми, како и организирање настани, брифинзи, видео содржини и тематски промотивни материјали. Стратегијата опфаќа партнерства со локални и национални засегнати страни и мониторинг на активностите преку стандардизирани алатки.

Компонента 3: Зајакнување на медиумските капацитети за теми поврзани со пазарот на труд

Со цел подобрување на медиумското известување за пазарот на труд, ќе се организираат обуки, хакатони и натпревари за истражувачки стории, како и соработка со универзитети и медиумски институции.

IV КОНТРОЛА

Ќе се формира работна група составена од претставници на Министерството за економија и труд, Министерството за финансии и Канцеларијата на Претседателот на Влада на Република Северна Македонија, за контрола на реализацијата на активните програми и мерки за вработување од оперативните планови за вработување.

Начинот на вршење на контрола на активните програми и мерки за вработување ќе се дефинира во рамките на работната група.

V ФИНАНСИСКА РАМКА

ТАБЕЛА 1. Вкупен буџет и опфат на лица со програми и мерки за вработување

I. ПРОГРАМИ И МЕРКИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ	ОПФАТ ЛИЦА	ИЗВОР НА СРЕДСТВА	ИЗНОС
1. ПОДДРШКА ЗА САМОВРАБОТУВАЊЕ (претприемништво)	2,043		1,377,303,780
1.1 Поддршка за самовработување (претприемништво)-невработени лица над 29 години	660	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	294,587,500
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки, кон ИНОВА	14,560,450
		Буџет на ИНОВА	6,000,000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година	34,597,500
1.2 Поддршка за самовработување (претприемништво)-невработени млади лица до 29 години	883	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	551,418,000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки, кон ИНОВА	38,493,330
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година	80,079,000
1(A) Поддршка за самовработување (претприемништво)- здружување на корисници во ДОО	500	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	267,487,500
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки, кон ИНОВА	8,044,000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година	82,036,500
2. ПОДДРШКА ЗА КРЕИРАЊЕ НОВИ РАБОТНИ МЕСТА	1,535		646,650,000
2.1 Вработување и раст на правни субјекти	1,385	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	332,150,000

		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година	500,000
2.1 Поддршка за вработување на лица со попреченост	150	Буџет на АВРСМ - Потсметка на посебниот фонд за инвалидни лица	314,000,000
3. ОБУКИ	1,124		105,918,341
3.1 Обука на работно место кај конкретен работодавач	50	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	3,300,000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година	1,567,341
3.2 Обуки за побарувани занимања на пазарот на трудот	600	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	40,500,000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година	35,140,000
3.3 Обуки за возачи за Ц, ЦЕ и Д - категорија	250	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	9,375,000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година	7,500,000
3.4 А Обука за основни вештини - странски јазици (пилот мерка) – мерка од ОП2025	0	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година	1,260,000
3.4 Б Обука за основни вештини - компјутери (пилот мерка)- мерка од ОП2025	0	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година	312,000
3.4 Обука за специјалист за мехатроника на камиони и тешки товарни возила (пилот-мерка)	24	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	2,628,000
3.5 Валидација на стручни квалификации на невработени лица за полесно интегрирање на пазарот на труд (пилот мерка)	200	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	1,600,000

3.6 Напреден бизнис обуки – лиценцирани обуки со признаен меѓународен сертификат (пилот мерка) – мерка од ОП2025	0	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година	2,736,000
4. ПРАКТИКАНСТВО	1,150		42,650,000
4 Практиканство	1,150	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	41,400,000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП 2025 во 2026 година	1,250,000
5. ПРОГРАМА ЗА РАБОТНО АНГАЖИРАЊЕ	850		84,734,000
5.1 Јавни работи	600	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	11,520,000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП 2025 во 2026 година	9,600,000
		Буџет на општините	2,880,000
5.2 Јавни работи за заштита и превенција од пожари и оплеменување на животната средина на локално ниво (пошумување)- (пилот мерка)	250	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	44,500,000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП 2025 во 2026 година	8,234,000
		Буџет на општините	8,000,000
6. ЕКОНОМИЈА НА ГРИЖА	150		40,128,000
6. ОПШТИНСКО- КОРИСНА РАБОТА	100	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	17,280,000
		Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП 2025 во 2026 година	7,728,000
		Буџет на општините (20% кофинансирање)	4,320,000
	50	Буџет на општините (за 100% финансирање на лицата)	10,800,000

7. Исплата на младински додаток	3,500		113,003,879
7. Исплата на младински додаток	3,500	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	113,003,879
ВКУПНО ЛИЦА:	10,352	ВКУПНО СРЕДСТВА:	2,410,388,000

ТАБЕЛА 2. Опфат на лица со услуги за вработување

<i>II. УСЛУГИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ</i>	<i>ОПФАТ ЛИЦА</i>	<i>ИЗВОР НА СРЕДСТВА</i>	<i>ИЗНОС</i>
Анкета за потреби од вештини на пазарот на трудот	20	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	460,000
ВКУПНО ЛИЦА:	20	ВКУПНО СРЕДСТВА:	460,000

Останатите услуги за вработување се реализираат во рамките на тековните активности на АВРСМ

ТАБЕЛА 3. Вкупен буџет и опфат на лица со програми/мерки и услуги за вработување и Промоција

ПРОГРАМИ/МЕРКИ И УСЛУГИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ	ОПФАТ ЛИЦА	БУЏЕТ	ИЗНОС
I. Програми и мерки за вработување	10,352	Вкупен буџет за мерки и програми за вработување	2,410,388,000
II. Услуги за вработување	20	Вкупен буџет за услуги за вработување	460,000
III. Контрола за реализација на активните мерки за вработување од оперативните планови за вработување “	/	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување кон МЕТ	1,152,000
IV. Промовирање и информирање на можностите за вработување и зголемување на вработливоста преку ОП2026 година „Од информација до кариера“	/	АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување кон МЕТ	10,000,000
ВКУПНО ЛИЦА:	10,372	ВКУПЕН БУЏЕТ:	2,422,000,000

ТАБЕЛА 4. ИЗВОРИ НА ФИНАНСИРАЊЕ

	ИЗВОРИ НА СРЕДСТВА	ИЗНОС
1	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување	1,618,206,000
2	Вкупен буџет на АВРСМ- Потсметка на Посебниот фонд за инвалидни лица	314,000,000
3	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување за исплата на Младински додаток	113,003,879
4	Буџет на АВРСМ - Потсметка активни програми и мерки за вработување - Исплата на заостанати обврски од ОП2024 во 2025 година	272,540,341
5	Буџет на АВРСМ кон ИНОВА	61,097,780
6	Буџет на АВРСМ кон МЕТ	11,152,000
7	Буџет на АППРСМ	6,000,000
8	Буџет на општините	26,000,000
	ВКУПНО:	2,422,000,000

